

Caribisch Orgaan voor Hervorming en
Ontwikkeling i.o.

Uitvoeringsrapportage landspakketten

Aruba, Curaçao en Sint Maarten

Periode: 16 november 2021 – 15 februari 2022

Datum 1 maart 2022
Status Finale versie

Inhoudsopgave

Uitvoeringsrapportage landspakketten no.1 2022	3
1. Inleiding	3
2. Voortgang landspakket Aruba	3
3. Voortgang landspakket Curaçao	5
4. Voortgang landspakket Sint Maarten	7
Bijlage A: Voortgang Uitvoeringsagenda's op activiteitniveau	9
Bijlage A.1: Voortgang Uitvoeringsagenda Aruba op activiteitniveau	10
Bijlage A.2: Voortgang Uitvoeringsagenda Curaçao op activiteitniveau	20
Bijlage A.3: Voortgang Uitvoeringsagenda Sint Maarten op activiteitniveau	35
Bijlage B: Zienswijzen van de Landen op Uitvoeringsrapportage	48
Bijlage B.1: Zienswijze Aruba	48
Bijlage B.2: Zienswijze Curaçao	48
Bijlage B.3: Zienswijze Sint Maarten	48
Bijlage C: Reactie COHO i.o. op Zienswijzen	49
Bijlage C.1: Reactie COHO i.o. op zienswijze Aruba	49
Bijlage C.2: Reactie COHO i.o. op zienswijze Curaçao	49
Bijlage C.3: Reactie COHO i.o. op zienswijze Sint Maarten	49

Uitvoeringsrapportage landspakketten no.1 2022

1. Inleiding

Sinds begin 2021 is door de landen Aruba, Curaçao en Sint Maarten (hierna: de Landen) en het Caribisch Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling in oprichting (hierna: COHO i.o.) gewerkt aan de invulling van de landspakketten. De thema's en maatregelen uit deze landspakketten worden periodiek per land uitgewerkt in Uitvoeringsagenda's. In de Uitvoeringsagenda wordt vastgelegd welke concrete stappen genomen moeten worden om de hervormingen en investeringen te realiseren. In elke Uitvoeringsagenda zijn prioriteiten gesteld en de acties zijn zo concreet mogelijk benoemd. Op dit moment worden elk kwartaal nieuwe Uitvoeringsagenda's opgesteld.

Conform de voorgestelde Consensus Rijkswet COHO, verstrekt het COHO i.o. periodiek een rapportage over de uitvoering van de landspakketten (hierna: de Uitvoeringsrapportage), met daarin in ieder geval een beoordeling van de voortgang op de afspraken zoals gemaakt in de Uitvoeringsagenda's.

Deze eerste Uitvoeringsrapportage van 2022 beschrijft de voortgang van de landspakketten gedurende de periode 16 november 2021 tot en met 15 februari 2022. De rapportage ziet daarmee op gedeeltes van de Uitvoeringsagenda's van het vierde kwartaal van 2021 en het eerste kwartaal van 2022.

De volgende secties van de Uitvoeringsrapportage beschrijven de specifieke ontwikkelingen en voortgang van de Uitvoeringsagenda's van de afgelopen drie maanden per Land. Vervolgens bevat Bijlage A een voortgangsrapportage op activiteitsniveau per Land. Deze voortgangsrapportages geven een beoordeling van de voortgang, ongeacht wie de verantwoordelijke voor of uitvoerder van die afspraken is. Onvoldoende voortgang hoeft niet altijd verwijtbaar aan een Land te zijn. In de kolom toelichting van de voortgangsrapportages wordt de oorzaak van eventuele vertragingen nader toegelicht. De zienswijzen van de Landen op deze Uitvoeringsrapportage, evenals de reactie van het COHO i.o. op deze zienswijzen van de Landen, zijn bijgevoegd als respectievelijk Bijlage B en C.

2. Voortgang landspakket Aruba

De afgelopen drie maanden verliep de uitvoering van het landspakket Aruba grotendeels conform afspraak. De onderlinge samenwerking tussen Aruba, de betrokken Nederlandse ministeries en het COHO i.o. was goed, de ambtelijke inzet om kwaliteit te leveren was hoog. Waar deadlines de afgelopen drie maanden niet gehaald zijn, gaf Aruba dit over het algemeen tijdig aan en zijn afspraken gemaakt over het vervolg.

Zoals ook in eerdere rapportages werd geconstateerd, is maar een beperkt aantal mensen beschikbaar om de afspraken uit de Uitvoeringsagenda uit te voeren en vorm te geven. Daarmee is de veranderkracht van Aruba aanmerkelijk kleiner dan gewenst, wat zeker problemen zal opleveren bij implementatie van hervormingen. Dit geeft aan dat het ambtelijk apparaat van Aruba niet adequaat is ingericht en toegerust, wat zowel de noodzaak tot als de urgentie van hervormingen toont en daarmee het belang om het thema kosten en effectiviteit publieke sector (thema B) versneld ter hand te nemen. Daarnaast zijn afspraken gemaakt over prioritering en zal worden nagegaan in hoeverre het COHO i.o. Aruba ondersteuning kan bieden. Voorwaarde voor ondersteuning

is wel dat Aruba daar voor de langere termijn aantoonbaar mensen en middelen tegenover zet om de duurzaamheid van deze acties te borgen.

De afgelopen periode is een aanvang gemaakt met het opstellen van zgn. roadmaps, in eerste instantie voor financieel beheer (thema A) en kosten en effectiviteit publieke sector (thema B). De doelstellingen voor deze thema's worden vertaald in (tussen)resultaten voor meerdere jaren, waar vervolgens acties onder worden gehangen die ook in de Uitvoeringsagenda's zullen worden opgenomen. Dit draagt bij aan duidelijkheid over de uiteindelijk te bereiken doelen, het tijdspad daarbij en de benodigde ondersteuning van het COHO i.o.

Op het gebied van financieel beheer (thema A) zet Aruba stappen. Aangepaste, eenduidige modellen en processen voor de begroting en jaarrekening en een hernieuwd verslaggevingsstelsel zullen bijdragen aan de kwaliteit van het financieel beheer, naar verwachting voor begrotingsjaar 2023. Daarnaast zal het onderzoek naar de financiële organisatie (A.1.2) later dit jaar tot aanbevelingen leiden om ook organisatorisch tot verbeteringen te komen. Verder heeft Aruba een Comité Nationaal Statistisch Systeem ingesteld, dat de basis moet leggen voor beschikbaarheid van betrouwbare statistische informatie en data (A.2). Voor wat betreft het versterken van de inkoopfunctie (A.4) speelde in de afgelopen periode dat de insteek van de ingehuurd consultant onvoldoende aansloot op de Arubaanse situatie. Inmiddels is in goed onderling overleg besloten om deze activiteit mee te nemen in de roadmap die voor thema A wordt opgesteld.

Voor kosten en effectiviteit van de publieke sector (thema B) wordt gekeken naar zowel de omvang van de sector als de kwaliteit ervan. Diverse onderzoeken in dit kader zijn of worden opgestart. Bij de doorlichting van (semi)-overheidsbedrijven en overheidsentiteiten (B.2) is helaas vertraging opgetreden tijdens het aanbestedingsproces in Nederland. Naast de onderzoeken wordt gewerkt aan de HRM basis die nodig is om later veranderingen in de organisatie door te voeren. Zo wordt gewerkt aan regelgeving voor door- en uitstroom van medewerkers van overheid en overheidsorganisaties (B.6) en een goed functionerende P-cyclus (B.9.2). Dit zal in algemene zin bijdragen aan "de juiste man/vrouw op de juiste plaats". Naast een succesvol afgeronde pilot die de basis moet vormen voor de digitalisering van de overheid (B.11) is ook een deel van de dienstverlening van twee overheidsonderdelen inmiddels succesvol gedigitaliseerd.

De doorontwikkeling van de Belastingdienst (C.4) en de introductie van een nieuw, eenvoudiger belastingstelsel met onder meer een BTW (C.1) zijn twee ambitieuze trajecten met een hoge maatschappelijke impact. Daarom zijn nieuwe afspraken gemaakt over samenwerking tussen Nederland en Aruba in deze, zowel over monitoring als ondersteuning.

Ook zijn in de afgelopen rapportageperiode de eerste onderzoeksrapporten opgeleverd. Zo is er de, inmiddels gepubliceerde, tussenrapportage Onderwijs (G.1.1), waarover de Minister van Onderwijs een positieve beleidsreactie heeft gegeven. De aanbevelingen uit de tussenrapportage komen in hoofdlijnen overeen met de uitgebrachte visie m.b.t. onderwijs van de Minister. Op basis van de overeenkomsten heeft de minister vier prioriteiten gedefinieerd die hij al dit jaar ter hand wil nemen. Waar nodig of gewenst wordt afstemming gezocht over de acties en de relatie tot het nog lopende onderzoek. Daarnaast worden de eerste aanbevelingen uit het rapport over ondernemersklimaat (E.6) vertaald

in concrete acties, waaronder de oprichting van een mededingingsautoriteit waarvoor nu een plan van aanpak wordt opgesteld en het verminderen van bureaucratie (red tape). Verder wordt binnenkort de rapportage verwacht van een doorlichting van het zorgstelsel, die in opdracht van Aruba is uitgevoerd. Daarin worden aanbevelingen verwacht die moeten bijdragen aan een robuust en betaalbaar zorgstelsel.

Overigens valt op dat er bij de opstart van onderzoeken soms meer tijd nodig is dan verwacht om tot een gezamenlijk (Aruba, COHO i.o. en onderzoeksbureau) beeld te komen van insteek en proces, of dat gewenste informatie niet beschikbaar is en derhalve verkregen dient te worden uit interviews. Bij komende onderzoekstrajecten zal hier meer tijd voor moeten worden ingepland.

Minder voortgang dan in de Uitvoeringsagenda was opgenomen, is geboekt op het instellen van het UBO (Ultimate Beneficial Owner) register (D.4.2.3), dat bijdraagt aan het voorkomen van economische criminaliteit. Weliswaar is de wetgeving gereed maar de implementatie moet nog geheel ter hand worden genomen. Het traject met betrekking tot de professionalisering van ARUMIL (H.13) heeft aan Nederlandse kant enige tijd stilgelegen, maar zal binnenkort weer worden opgestart.

3. Voortgang landspakket Curaçao

In de afgelopen drie maanden is intensief samengewerkt door de Nationale Hervormingscommissie van de regering van Curaçao (NHC), de betrokken Nederlandse ministeries en het COHO i.o. en is goede voortgang bereikt bij de uitvoering van het landspakket. Desondanks is bij te veel activiteiten de deadline niet tijdig gerealiseerd. Hiervoor is veelal een gegronde reden, waarbij de beoogde resultaten na de deadline alsnog zijn gerealiseerd of realisatie binnen afzienbare termijn is te verwachten. Echter, maatregelen op het gebied van de publieke sector (in thema B), de arbeidsmarkt, de sociale voorzieningen en het ondernemersklimaat (in thema E) behoeven nadrukkelijk de aandacht.

De voortgang op activiteiten waarvoor Curaçao zelf aan de lat staat, is kwetsbaar gezien de beperkte uitvoeringscapaciteit. Daar waar bijvoorbeeld het ministerie van financiën (thema A en C) voldoende capaciteit weet te organiseren, valt op dat het ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn (activiteiten E.1 t/m E.4) alsook het ministerie van Bestuur, Planning en Dienstverlening (activiteiten B.4 t/m B.10) dat onvoldoende lukt. Interventie door de NHC en het COHO i.o. is noodzakelijk. In afstemming met de betrokken ministeries wordt in februari en maart 2022 bijgestuurd, voornamelijk door het strak neerzetten van programmasturing met voldoende bemensing (mede door inhuur van externen door zowel de NHC als het COHO i.o.).

Op het terrein van financieel beheer (thema A) zijn goede plannen van aanpak opgesteld voor het verkorten van de doorlooptijd van de accountantscontrole, voor het subsidieproces (inclusief een pilot bij een ministerie), voor de instituten die een rol vervullen bij het begrotings- en verantwoordingsproces en voor het verbeteren van de statistische informatievoorziening. Ook is gewerkt aan de roadmap om een goedkeurende accountantsverklaring te verkrijgen bij de jaarrekening. Hiermee is een voorname basis gelegd voor het doel van thema A: als overheid "in control" te geraken.

De voortgang op het gebied van kosten en effectiviteit publieke sector (thema B) geeft een wisselend beeld. Ten aanzien van de personele organisatie is voor

de maatregel topmanagement (B.4.1.1) een projectleider aangesteld en het projectteam gereed. Er is onvoldoende voortgang bij organisatie doorlichtingen, rapportages en de HR functie / arbeidsvoorwaarden (B.4 t/m B.10). Tussentijds is in overleg de deadline een aantal keren verschoven en er zijn meerdere escalatiegesprekken gevoerd. Er is onvoldoende onderbouwing voor de aanhoudende vertraging. Het plan van aanpak voor de doorlichting van de overheidsentiteiten (B.2) is vertraagd maar inmiddels ver gereed, aanbesteding wordt in april verwacht. Wat betreft de digitalisering (B.11) zijn veelbelovende deelplannen vastgesteld om de basis op orde te brengen, waaronder het verkennen van digitale identiteit en de aanpak van het stelsel aan basisregistraties. Ook het plan voor de overheidshuisvesting (B.10) is ver gereed.

Bij belastingen (thema C) wordt voldoende voortgang gerealiseerd. De nulmeting van de Belastingdienst op basis van TADAT (Tax Administration Diagnostic Assessment Tool, IMF systematiek) is uitgevoerd en geeft goed inzicht in de (zorgelijke) stand van zaken bij de Belastingdienst. De openbaarmaking door de minister van Financiën van deze (en andere) rapportage(s) is positief en draagt bij aan draagvlak voor de noodzakelijke en ingrijpende veranderingen. Bij financiële sector (thema D) worden de activiteiten voornamelijk uitgevoerd door de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten. Ook hier is voldoende voortgang.

Een onderzoek naar de arbeidsmarkt is aanbesteed en wordt uitgevoerd door een extern bureau (E.1). De voortdurende vertraging bij het onderzoek naar illegale arbeid (E.3) zal worden opgevangen door externe inhuur. Er is voldoende voortgang ten aanzien van de uitvoering van de maatregelen om de fondsen bij de Sociale Verzekeringsbank in evenwicht te brengen (E.4.3), maar nog steeds onvoldoende voortgang om te komen tot een plan van aanpak voor de sociale voorzieningen (E.4.2). Op het gebied van economische ontwikkeling (E.6) is het nodige werk verzet, maar zijn de aanbevelingen uit onderzoeken naar 'red tape' (E.6.3) en 'cost of doing business' (E.6.4) niet tijdig vertaald naar plannen van aanpak. Met de recente versterking door het instellen van een ministeriele werkgroep en de beoogde aanstelling van een programmamanager zal dit naar verwachting alsnog worden gerealiseerd. Er is goede voortgang bij de diverse activiteiten ten aanzien van Domeinbeheer, grond- en vastgoedbeleid en erfpacht (E.7, ministerie van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning). Een inventarisatie van overheidsvastgoed is vastgesteld en een overzicht van niet uitgegeven gronden van de overheid wordt komend kwartaal afgerond.

Ten aanzien van de gezondheidszorg (thema F) ligt de focus vooral bij het onderzoek naar de financiële situatie van het CMC ziekenhuis door de Nederlandse Zorgautoriteit. Dit onderzoek is onderhanden, de rapportage wordt eind maart opgeleverd. Met de NHC wordt het gesprek gevoerd op welke wijze invulling kan worden gegeven aan het traject om de duurzame betaalbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit van het zorgstelsel te realiseren (F.3.1). Op het gebied van onderwijs (thema G) werken de onderwijsinspecties van Curaçao en Nederland samen aan een doorlichting van het gehele bestel (G.1.1), waarbij het tussenrapport eind april verwacht wordt. Het tussenrapport zal waarschijnlijk al concrete aanbevelingen bevatten die op korte termijn opgepakt kunnen worden. Er is ook goede voortgang bij de activiteiten om het achterstallig onderhoud van de schoolgebouwen weg te werken (G.1.2). De verwachting is dat het onderhoud van de eerste tranche van 12 scholen de komende maanden van start kan gaan. De diverse activiteiten ten aanzien van

het versterken van de rechtsstaat (thema H) kennen overwegend voldoende voortgang.

Net zoals in de vorige uitvoeringsrapportage benoemd, geldt voor steeds meer activiteiten dat de tijd is aangebroken om analyses, aanbevelingen en plannen van aanpak om te zetten naar uitvoering. Dit blijkt een weerbarstig proces. De projectmatige aanpak van de NHC en het COHO i.o. daarbij is noodzakelijk, alsook programmasturing en (deels externe) –bemensing. Tegelijkertijd is het noodzakelijk dat de capaciteit van de ministeries van Curaçao structureel wordt versterkt om te borgen dat in de toekomst de beleidscyclus goed gaat functioneren (het voorbereiden, opstellen, besluiten, uitvoeren en evalueren van het beleid). Daarvoor is een goed functionerende overheidsorganisatie cruciaal en daarmee de activiteiten B.4 tot en met B.11. Dat nu juist daar onvoldoende voortgang is, baart zorgen en vraagt om actieve bijsturing door de NHC en het COHO i.o.

4. Voortgang landspakket Sint Maarten

De voortgang op de uitvoering van de activiteiten die zijn opgenomen in de Uitvoeringsagenda's van Sint Maarten is overwegend positief. De samenwerking tussen Sint Maarten en Nederland verloopt voor het overgrote deel van de maatregelen constructief. Het afgelopen jaar stond in het teken van inventariseren van de huidige situatie, verkennen van de kansen en oriëntatie op de uitdagingen die voorliggen in de hervormingsopgave. Voor een deel van de maatregelen is een gezamenlijke implementatiestrategie geformuleerd en daarmee dient zich een volgende fase aan. Bij deze fase past een meer lange termijn aanpak waarbij bij het formuleren van mijlpalen verder in de tijd wordt gekeken.

In voorgaande uitvoeringsrapportages werd aandacht gevraagd voor het risico dat de beperkte uitvoeringscapaciteit vormt voor de implementatiefase. In de afgelopen periode heeft meermaals overleg plaatsgevonden over dit onderwerp. Hieruit zijn korte termijn-interventies voortgekomen in de vorm van technische assistentie en zijn mogelijkheden voor de middellange termijn geïdentificeerd. Ter illustratie wordt bij de Belastingdienst momenteel een inventarisatie gemaakt van benodigde her- en bijscholing van zittende medewerkers. Deze bijscholing wordt gecombineerd met het voorgenomen leer-werktraject. Voor de korte termijn wordt technische assistentie ingezet ter ondersteuning van de uitvoering van de maatregelen en om de continuïteit van reguliere werkzaamheden te waarborgen.

Ten aanzien van de uitvoering van de maatregelen verloopt het overgrote deel naar verwachting. Op het gebied van financieel beheer (thema A) is de doorlichting van het begrotingsproces afgerond. De opschoningswerkzaamheden van de balansposten verlopen tevens naar verwachting. Echter, het proces van oplevering en controle van de inhaalslag op de jaarrekeningen loopt wederom niet naar verwachting en dat is zorgelijk. Om de oorzaak van de herhaaldelijke vertragingen vast te stellen wordt onafhankelijk advies gevraagd ten aanzien van de doorlooptijd van de oplevering en de controle van de jaarrekeningen (A.1.7).

Op het gebied van effectiviteit van de overheid (thema B) wordt middels een tevredenheidsonderzoek onder medewerkers en een exit survey gestart met het verkrijgen van inzicht in de specifieke uitdagingen op het personele vlak van het Sint Maartense overheidsapparaat. De voortgang op het starten van activiteiten

ten aanzien van strategisch personeelsbeleid loopt achter bij de verwachting doordat de resultaten van een door Sint Maarten geïnitieerd aanvullend onderzoek naar het al dan niet bestaan van politieke inmenging bij personeelsaangelegenheden langer op zich laten wachten.

Ook op maatregelen die zien op economische hervormingen (thema E) werden het afgelopen kwartaal mooie stappen gezet. Begin januari heeft een expert op het gebied van grondbeleid en domeinbeheer een oriënterend bezoek gebracht aan Sint Maarten. Hij heeft een inventarisatie gemaakt die samen met het team op Sint Maarten wordt vertaald in een roadmap die moet leiden tot een strategisch grondbeleid. Op de sociaaleconomische onderwerpen lopen de onderzoeken naar arbeidsmarkt (E.1) en sociale zekerheid (E.4) op schema. In verband met het beslag dat deze twee grote activiteiten op het ministerie van VSA leggen, wordt een vervolgonderzoek naar illegale tewerkstelling (E.3) opnieuw ingepland aan het einde van dit jaar, terwijl de inventarisatie van korte termijn-maatregelen op dit gebied wel doorgang vindt.

Het rapport ten aanzien van het investerings- en ondernemerschapsklimaat (E.6) is gereed. In het rapport worden concrete en uitvoerbare aanbevelingen vermeld welke zullen worden uitgewerkt in een implementatieplan. Daarbij is het van belang dat Sint Maarten zich committeert aan de uitvoering van de (geselecteerde) aanbevelingen.

Op het terrein van de zorg (thema F) verlopen de activiteiten op schema. Met name de uitvoering van het inmiddels goedgekeurde plan van aanpak voor de introductie van de General Health Insurance (F.3.1, lange termijn houdbaarheid van de zorg) verdient vermelding. De projectuitvoeringscapaciteit is belangrijk versterkt waardoor nu aanvullende projectmanagement-, wetgevings- en financiële planningscapaciteit wordt ingezet. De korte termijn financiële houdbaarheid van de zorg wordt versterkt door de verhoging van de ZV/OV loongrens (onderdeel van F.3.2) welk wetsvoorstel op weg is naar de Staten.

De realisatie van de verbetermaatregelen ten behoeve van de detentieomstandigheden (H.20) komt op gang. Gedurende de afgelopen periode is voortgang geboekt op de kortetermijnmaatregelen en worden de lange termijn maatregelen voorbereid. Echter, de voortgang op het opzetten van een trustfund en het bijbehorende arrangement door UNOPS (H.21) is wederom onvoldoende, echter dit is niet alleen aan Sint Maarten te wijten.

Bijlage A: Voortgang Uitvoeringsagenda's op activiteitsniveau

De volgende bijlagen A.1, A.2 en A.3 bevatten de rapportages over de voortgang van de Uitvoeringsagenda's op activiteitsniveau over de periode 16 november 2021 tot en met 15 februari 2022. Voor elke uitvoeringsactiviteit geeft een kleurcode een samenvatting van de voortgang. Deze kleurcodes staan hieronder toegelicht.

	Uitvoering van de maatregel/activiteit verloopt naar tevredenheid. De voortgang is voldoende en de output is van voldoende kwaliteit. Als een gestelde deadline niet is gehaald, dan is daar een gegronde reden voor en is de verwachting dat deze nog wel binnen afzienbare tijd gehaald kan worden. Dit geldt ook als de kwartaalgrens overschreden wordt.
	De uitvoering van de maatregel/activiteit blijft achter bij de verwachting. De kwaliteit van de geleverde output blijft achter en/of de deadline is niet gehaald of dreigt niet gehaald te worden zonder dat er gegronde redenen voor zijn. Het COHO i.o. zal deze maatregel/activiteit nauwgezet blijven monitoren en waar nodig suggesties doen voor gerichte interventies.
	De uitvoering van de maatregel/activiteit behoeft acute (politieke) bijsturing, omdat: <ol style="list-style-type: none">1) de voortgang en/of de output structureel achterblijft bij de verwachting, het COHO i.o. meerdere interventies heeft gedaan, maar deze vooralsnog niet tot resultaten hebben geleid en de doelstellingen van het landspakket hierdoor in gevaar komen. <p style="text-align: center;"><i>of</i></p> <ol style="list-style-type: none">2) ten aanzien van deze maatregel/activiteit door de RMR specifieke afspraken zijn gemaakt en deze niet zijn gehaald.
	Grijs geeft aan dat er voor deze rapportageperiode geen activiteiten gepland stonden in de betreffende Uitvoeringsagenda's, en dat er dus niets te rapporteren valt. Dit is in de betreffende UA ook aangegeven.

Bijlage A.1: Voortgang Uitvoeringsagenda Aruba op activiteitsniveau

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting		
THEMA A: FINANCIËEL BEHEER							
A.1	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de financiële kolom wordt versterkt. Hierbij wordt in ieder geval gekeken naar de financiële en beleidscontrole (centraal en bij de diensten), de auditfunctie, en de positie van de Raad van Advies en de Algemene Rekenkamer. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.1.1	Juridisch kader aanpassen als basis om financiële kolom te versterken.	1. Inrichting modellen en processen begroting en jaarrekening.	31 januari 2022		De modellen zijn conform planning opgesteld.
				3. Concept uitvoeringsbesluit aanbestedingen gereed.	15 december 2021		Het concept besluit is conform planning opgesteld.
				4. Ontwerp verslaggevingstelsel gereed.	nnb		Een eerste concept is opgeleverd. Hierover vindt de komende tijd inhoudelijke afstemming plaats tussen Aruba, het C(A)ft en SOAB. De vervolgactie is in de komende Uitvoeringsagenda opgenomen.
				5. Modellen en processen begroting en jaarrekening bestuurlijk geformaliseerd.	28 februari 2022		De modellen worden naar verwachting conform planning bestuurlijk geformaliseerd.
				6. Vervolgacties bepaald n.a.v. A.1.1.2, startnotitie aanvullende regelgeving financieel beheer.	31 januari 2022		De vervolgacties zijn bepaald en opgenomen in de volgende uitvoeringsagenda.
				A.1.2	Versterken financiële organisatie.	4. Onderzoeksrapportage gereed.	31 januari 2022
A.3	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of het subsidiebeleid, de uitvoering en de bestaande subsidierelaties voldoen aan de eisen: rechtmatigheid, legitimiteit, effectiviteit en efficiency. Op basis van de uitkomsten zullen aanpassingen aan beleid en/of uitvoering worden doorgevoerd en onrechtmatig verstrekte subsidies met inachtneming van de wettelijke kaders en rechtsbeginselen (indien proportioneel) worden teruggevorderd.	A.3.1	Onderzoek naar subsidiebeleid en -uitvoering.	3. Start onderzoek.	1 januari 2022		Het onderzoek is conform planning opgestart.
				4. Eindrapportage opgeleverd door onderzoeksbureau.	30 juni 2022		Het onderzoek is opgestart en loopt.
A.4	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de inkoopfunctie kan worden versterkt, zodat de overheid op een zo doelmatige en effectief mogelijke wijze de inkoop van goederen en diensten kan verrichten. Daarbij zal centralisatie worden overwogen. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.4.1	Onderzoek naar huidige situatie en doelstellingen.	3. Concept Implementatieplan van aanpak opgesteld.	15 februari 2022		De insteek van de ingehuurd consultant sloot onvoldoende aan op de Arubaanse situatie, als gevolg waarvan geen voortgang geboekt is. Inmiddels is in goed onderling overleg besloten dat A.4.1. wordt meegenomen in de roadmap die voor thema A wordt opgesteld.

THEMA B: KOSTEN EN EFFECTIVITEIT PUBLIEKE SECTOR							
B.1	De landen dragen zorg voor de continuïteit van vitale processen, waaronder in ieder geval wordt verstaan: elektriciteit, olievoorziening, internet en datadiensten, drinkwatervoorziening, vlucht- en vliegtuigafhandeling, scheepvaartafhandeling, betalingsverkeer, de hulpdiensten en communicatie daartussen en medische instellingen.	B.1.1	Doorlopend.				Hiervoor wordt zorggedragen door Aruba.
B.2	Op basis van een integrale doorlichting van de (semi-)overheidsbedrijven en overheidsentiteiten naar legitimiteit van publiek aandeelhouderschap (dienen ze publieke belangen/doelen?), effectiviteit (bereiken ze de doelstellingen?) en doelmatigheid zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.2.1	Doorlichting van (semi-)overheidsbedrijven en overheidsentiteiten.	4. Aanbesteding afgerond.	15 januari 2022		Het aanbestedingstraject dat onder regie van het COHO i.o. is opgestart, heeft vertraging opgelopen tijdens het aanbestedingsproces in Nederland. Dit gebeurt buiten de invloedssfeer van Aruba. De aanbesteding zal naar verwachting begin april worden afgerond.
B.3	Op basis van bestaand en/of aanvullende onderzoek wordt met de landen toegewerkt naar een versterking van het luchtvaartstelsel binnen het Koninkrijksverband. Het kan hierbij gaan om nauwe samenwerking van organisaties en het organiseren van uniforme werkprocessen, conform de internationale veiligheidseisen, waarbij gestuurd wordt op efficiëntie en kostenvermindering.	B.3.1	Afspraken die gemaakt worden in de regiegroep Luchtvaart zijn leidend bij de uitvoering van deze maatregel. Vooralnog worden geen separate afspraken gemaakt in de uitvoeringsagenda.				Vooralsnog zijn hierover geen afspraken gemaakt in de uitvoeringsagenda.
B.4	Op basis van een integrale doorlichting zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd om de kwaliteit, effectiviteit en uitvoeringskracht van de overheidsorganisatie te verbeteren, waaronder ook wordt verstaan de slagkracht van de ministeriële staven.	B.4.1	Verkenning mogelijkheden wetgevingspool ten behoeve van (tijdelijke) versterking wetgevingsfunctie landen.	3. Uitvoeren van fase 2 van het plan van aanpak: uitwerken van oplossingsmogelijkheden	15 december 2021		De oplossingsmogelijkheden zijn door het COHO i.o. in kaart gebracht.
		B.4.2	Voorstellen ontwikkelen om kwaliteit, effectiviteit en uitvoeringskracht van de overheidsorganisatie te verbeteren.	1. Ambtelijke voorbereiding gereed voor bestuurlijke sessie over ontwikkeling overheidsorganisatie.	28 februari 2022		Ten tijde van het opstellen van deze uitvoeringsrapportage zijn er geen aanwijzingen dat de deadline niet zal worden gehaald.
				2. Bestuurlijke sessie(s) heeft (hebben) plaatsgevonden.	29 april 2022		Dit is een vervolg op B.4.1.2.
			3. Roadmap ontwikkeling overheidsorganisatie in concept gereed.	29 juni 2022			De eerste stappen zijn inmiddels gezet om te komen tot een roadmap. Deze wordt de komende maanden nader uitgewerkt, waarvoor onder meer de bestuurlijke sessie van B.4.2.2 input levert.
B.5	Op basis van onderzoek naar de primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden (waaronder overwerkvergoedingen, verlofregelingen, bijzondere beloningen en toeslagen, reizen en reisvergoedingen, etc.) worden voorstellen voor mogelijke versoering ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.5.3	In aanvulling op het vergelijkend onderzoek naar de primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden wordt een benchmark onderzoek uitgevoerd waarin de arbeidsvoorwaarden uit de (semi)publieke sector worden vergeleken met de private sector.	1. Plan van aanpak aanvullend benchmark onderzoek gereed.	1 februari 2022		Naar aanleiding van het vergelijkend onderzoek naar de arbeidsvoorwaarden in de (semi)publieke sector is de behoefte ontstaan aan aanvullende informatie ten aanzien van de relatieve arbeidsmarktpositie van de landen ten opzichte van de private sector in het eigen land. Het concept plan van aanpak is gereed en ligt ter afstemming bij de leden van de begeleidingscommissie. Opstellen van het concept plan van aanpak heeft meer tijd gekost dan voorzien.

				2. Plan van aanpak aanvullend benchmark onderzoek vastgesteld.	1 maart 2022		Vanwege de vertraging bij B.5.3.1 zal ook het vaststelling van het plan van aanpak iets opschuiven, verwachting is dat dit medio maart kan plaatsvinden.
				3. Aanbesteding aanvullend benchmark onderzoek gestart.	1 maart 2022		Ten tijde van het opstellen van deze uitvoeringsrapportage zijn er geen aanwijzingen dat de deadline niet zal worden gehaald.
B.6	In het kader van een optimale personele inzet wordt de formatie, bezetting en daadwerkelijke aanwezigheid en inzetbaarheid van medewerkers van overheid en overheidsorganisaties onderzocht. Indien medewerkers onterecht loon ontvangen worden, afhankelijk van de situatie, maatregelen getroffen (o.a. stopzetten salaris, ontslagtraject).	B.6.2	Juridisch kader onderzoeken.	2. Startnotitie voor het aanpassen van H9 LMA en overige artikelen m.b.t. doorstroom en uitstroom gereed.	15 december 2021		De startnotitie is conform afspraak gereed.
				3. Bestuurlijk afgestemde startnotitie ingeleverd bij COHO i.o.	15 januari 2022		De startnotitie is conform afspraak opgeleverd en besproken met het COHO i.o.
				4. Bestuurlijk principebesluit over startnotitie.	28 februari 2022		Het principebesluit wordt verwacht conform planning.
B.7	Er wordt een aanpak ontwikkeld gericht op het terugdringen en beheersen van de kosten voor externe inhuur.	B.7.1	Inventarisatie omvang externe inhuur.	2. Vaststellen van vervolgstappen nav inventarisatie	Vierde kwartaal 2021		In overleg is na een eerste inventarisatie van de omvang van de externe inhuur besloten deze maatregel in een later stadium op te pakken, hetgeen in de roadmap B (zie maatregel B.4) wordt opgenomen.
B.8	Op basis van een doorlichting van de HR-functie (beleid, HR-advies, administratie en instrumentarium) worden verbetervoorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.8.1	Onderzoek naar de HR-functie.	4. Rapport vastgesteld door stuurgroep.	15 februari 2022		Gaande het project heeft er een escalatie plaatsgevonden over de werkwijze van het onderzoeksbureau, waardoor vertraging is opgelopen. Ook werd duidelijk dat er meer tijd nodig was voor het raadplegen van de stakeholders. In de nieuwe Uitvoeringsagenda wordt een bijgestelde datum opgenomen.
				5. Rapport op bestuurlijk niveau vastgesteld.	15 maart 2022		Vanwege de te verschuiven deadline van B.8.1.4. zal ook de vaststelling van het rapport opschuiven. Voorstel zal worden in de nieuwe Uitvoeringsagenda een bijgestelde datum op te nemen, waarbij bewust ook twee weken extra tijd zal worden opgenomen voor de benodigde bestuurlijke afstemming.
B.9	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt strategisch personeelsbeleid ontwikkeld. Hieronder wordt in ieder geval verstaan: - een strategische personeelsplanning i.r.t. de uitkomsten van de doorlichting onder B.4; - invoer van een prestatie-management systeem binnen het ambtelijk apparaat; - het beperken van de politieke invloed op personeelsaangelegenheden.	B.9.1	Analyse hoe strategisch personeelsbeleid te moderniseren.	3. Opstellen concept beleidsadvies Werving en Selectie voor doorstroom.	31 maart 2022		Het concept advies wordt naar verwachting conform planning opgeleverd.
				4. Concept Plan van Aanpak Digitaal Platform Training en Opleiding gereed.	29 april 2022		Het concept Plan van Aanpak wordt naar verwachting conform planning opgeleverd.
		B.9.2	P-cyclus met prestatie-management invoeren.	1. Juridische verankering p-cyclus.	1 juli 2022		De juridische verankering zal naar verwachting conform planning geschieden.
				2. Inwerkingtreding p-cyclus.	Uiterlijk 1 januari 2023		De inwerkingtreding zal naar verwachting per 1 januari 2023 zijn.
				3. Principebesluit over werken met P-cyclus per 1 januari 2023, inclusief allocatie benodigde middelen	Uiterlijk december 2021		Het principebesluit is genomen, ook over de middelen.

B.10	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen de behoefte en kosten met betrekking tot huisvesting inzichtelijk worden gemaakt en mogelijkheden tot kostenverlaging en verbeteringen worden onderzocht en, indien aanwezig, worden doorgevoerd. Beoogd is een kostenreductie van 20% in 5 jaar (begroting 2020 als ijkpunt) die verwerkt is in de begroting voor 2025.	B.10.0	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.				Dit onderwerp wordt opgenomen in de roadmap Thema B, zie B.4.2.3.
B.11	In het kader van een efficiënte overheid zullen de mogelijkheden voor een digitale overheidsomgeving en digitale dienstverlening worden onderzocht. Op basis van een onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.11.1	Diensten aansluiten op digitaliseringssysteem.	2. Aansluiten prioritaire diensten.	1 januari 2022		Een aantal diensten van de directie Infrastructuur en Planning is conform planning gedigitaliseerd, en wel op een wijze die het later mogelijk maakt relatief eenvoudig op het in ontwikkeling zijnde platform aan te sluiten.
				3. Aansluiten prioritaire diensten.	1 februari 2022		Een aantal diensten van de directie Economische Zaken, Handel en Nijverheid is conform planning gedigitaliseerd, en wel op een wijze die het later mogelijk maakt relatief eenvoudig op het in ontwikkeling zijnde platform aan te sluiten.
				4. Bepalen van vervolgstappen op basis van advies Interoperability Pilot Team	15 februari 2022		De evaluatie van de pilot is voor Aruba aanleiding door te gaan met het E-government traject. Hierover worden voor nu geen afspraken gemaakt in de Uitvoeringsagenda, COHO i.o. volgt wel de ontwikkelingen.
THEMA C: BELASTINGEN							
C.1	Om inkomsten te verhogen en het stelsel robuuster en eenvoudiger te maken zal een integrale doorlichting worden uitgevoerd van het fiscale stelsel inclusief de inkomstenbelasting. De volgende voorstellen zullen worden meegewogen: - Verbreding van de belastingbasis, verschuiving van directe naar indirecte belastingen en invoering VAT/BTW van 12,5 procent, conform voorstellen van de Fiscal Affairs Department (FAD) van het IMF of ABB conform fiscaal stelsel Caribisch Nederland. - Maatregelen gericht op substantiële vermindering van belastinguitgaven en bijdragen/overdrachten aan derden. - Beperken bestuurlijke inmenging/discretionaire bevoegdheden van zowel ambtenaren als bestuurders (m.b.t. aftrekposten, 'tax holidays'). Op basis van de doorlichting en adviezen zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Rekening zal gehouden worden met internationale regels van o.a. de OECD.	C.1.2		Nieuw fiscaal stelsel ingevoerd.	1 januari 2023		De voorbereidingen voor invoering van het nieuwe fiscale stelsel, waarover periodiek door Aruba wordt gerapporteerd, verlopen conform planning.

C.2	De Belastingdienst zal benodigde gegevens van de bancaire sector gaan ontvangen, voor zover dat nog niet gebeurt.	C.2.1	Plan van aanpak om banken, notarissen, sociale verzekeringsbank en pensioenfondsen aan te sluiten.	4. Evaluatie actionplan en re-assessment bij OECD aangevraagd om internationale gegevensuitwisseling mogelijk te maken.	1 april 2022		Deze activiteit is volgens planning gebeurd, de OECD heeft inmiddels toegezegd dit te zullen verzorgen.
				5. Invoering wijziging in de algemene landsverordening belastingen t.b.v. automatische gegevensuitwisseling.	1 januari 2023		De verwachting is dat de landsverordening conform planning wordt ingevoerd.
C.3	Compliance-programma's worden voortgezet/opgesteld.	C.3.1	Loopt mee in plan van aanpak C.4.1.				Zie C.4.1.
C.4	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt bepaald of en hoe de Belastingdienst kan worden geoptimaliseerd en gemoderniseerd, dusdanig dat belastinginning effectief en efficiënt kan plaatsvinden. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	C.4.1	Plan van aanpak opstellen voor optimalisering en modernisering Belastingdienst, op basis van informatie vanuit Aruba.	4. Definiëren go-no go momenten voor C1 en opnemen in mijlpalenplanning	1 december 2021		De belangrijke mijlpalen zijn tijdig aangeleverd, naar aanleiding daarvan is besloten tot een go-no go moment in augustus 2022. Daarnaast worden de mijlpalen periodiek gemonitord.
				5. Rapportage voortgang uitvoering mijlpalenplanning.	1 februari 2022		De rapportage is conform planning aangeleverd.
C.5	Er wordt een Belastingregeling voor Nederland en Aruba overeengekomen, in lijn met minimum Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) voorwaarden waarbij o.a. wordt gekeken naar het voorkomen mogelijke winstverschuivingen.	C.5.1	Invoering Belastingregeling.	2. Behandeling Rijkswetminerraad.	Eind vierde kwartaal 2021		De deadline was onder voorbehoud van tijdige behandeling in Staten en Rijkswetminerraad. Omdat de RMR van december naar voren is gehaald, kon de behandeling in de Staten en Rijkswetminerraad nog niet plaatsvinden.
				3. Invoering Belastingregeling.	1 januari 2022		Omdat behandeling in RMR en Staten nog niet heeft plaatsgevonden (zie C.5.1.2), wordt een bijgestelde datum in een nieuwe Uitvoeringsagenda opgenomen.
THEMA D: FINANCIËLE SECTOR							
D.3	Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de maatschappelijke kosten van de eigen munt versus dollarisatie door een externe onafhankelijke partij. Besluit over wenselijke monetaire structuur. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek zullen de maatregelen worden bepaald en geïmplementeerd.	D.3.1	Dit komt niet eerder dan 2022 aan de orde.				Deze maatregel wordt dit jaar nog niet opgepakt, zo is in het kader van prioritering besloten.
D.4	Er vindt modernisering plaats van bekende tekortkomingen in wet- en regelgeving, in ieder geval invoering Depositogarantiestelsel (DGS en modernisering resolutieraamwerk). Overzicht van welke wetgeving zou moeten worden aangepast, vervolgens aanpassing, besluitvorming en implementatie van de wetgeving.	D.4.1	Aanpassing DGS en wetgeving rondom bestrijding witwassen en terrorismebestrijding.	3. Vaststelling landsverordening DGS.	nwb		De landsverordening DGS is vastgesteld door de Staten.
				4. Landsbesluit DGS ingediend bij de Staten.	1 februari 2022		Het landsbesluit DGS ligt inmiddels bij de Raad van Advies, Aruba streeft naar inwerkingtreding per 1 januari 2023. (In het resultaat stond per abuis "bij de Staten". Bedoeld was "bij de Raad van Advies").
		D.4.2	Aanpassing overige wetgeving conform wetgevingskalender.	2. Landsverordening Consumentenkrediet en concept min. Regeling, nader rapport naar Staten.	1 december 2021		De stukken zijn conform planning ingediend voor behandeling in de Staten.

				3. Instelling UBO register.	1 maart 2022		De regelgeving is opgesteld, beperkende factor voor de tijdige invoering is de beschikbaarheid van financiële middelen, Aruba verwacht hiervoor medio februari een oplossing te hebben. Daarna is er nog tijd nodig om de implementatie (o.a. menskracht en ICT voorziening) te organiseren. In de nieuwe Uitvoeringsagenda zal een bijgestelde datum opgenomen worden.
				4. Landsverordening Consumentenkrediet in werking.	nrb		Het voorstel is in december 2021 ingediend bij de Staten, de inwerkingtreding is afhankelijk van deze behandeling en het slaan van de uitvoeringswetgeving.
THEMA E: ECONOMISCHE HERVORMINGEN							
E.1	Er zal een integrale analyse van het huidige arbeidsmarktbeleid, wet- en regelgeving worden uitgevoerd op basis waarvan het arbeidsmarktbeleid wordt geactualiseerd en gemoderniseerd. Maatregelen als arbeidstijdverkorting, deeltijdwerken, contracten voor bepaalde tijd, versoepelen ontslagrecht, wegnemen belemmeringen voor aannemen buitenlandse arbeidskrachten, illegale tewerkstelling en bestrijding van de jeugdwerkloosheid zullen in de analyse worden betrokken. Op basis van de analyse worden voorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.1.1	Analyse van arbeidsmarktbeleid en wet- en regelgeving.	4. Stuurgroep stelt eindrapport vast.	1 maart 2022		Het rapport wordt naar verwachting conform planning vastgesteld.
E.2	De informele economie en illegale arbeid wordt tegengegaan. Op basis van onderzoek naar de omvang van de informele economie zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.2.1					Vervolgstappen worden bepaald mede n.a.v. uitkomsten E.3.
E.3	Illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten wordt tegengegaan. Er zal onderzoek worden gedaan naar illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten. Op basis van de resultaten en aanbevelingen worden voorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.3.1	Onderzoek naar illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten.	4. Knelpunten in de informatie architectuur ten behoeve van data uitwisseling in de keten in kaart gebracht en aanbevelingen opgeleverd.	1 december 2021		De knelpunten zijn conform planning opgeleverd en vormen de basis voor E.3.1.5.
				5. Integraal meerjaren plan van aanpak vastgesteld.	31 maart 2022		Het plan van aanpak wordt naar verwachting conform planning vastgesteld.
E.4	Bewerkstelligd wordt dat het stelsel van sociale zekerheid een activeringsfunctie zal hebben, met de juiste prikkels, waarbij tevens zorggedragen wordt voor adequaat sociaal vangnet. Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Bezien in samenhang met de maatregelen omtrent de hervorming van de arbeidsmarkt.	E.4.2	Onderzoek naar stelsel van sociale zekerheid.	4. Stuurgroep stelt eindrapport vast.	1 maart 2022		Het rapport wordt naar verwachting conform planning opgeleverd.

E.5	Aruba verhoogt de pensioengerechtigde leeftijd naar 66 (in 2025), tenzij uit onafhankelijk onderzoek blijkt dat een verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd naar 66 jaar in 2025 niet realistisch is en er alternatieve voorstellen zijn met hetzelfde budgettaire effect. Een onafhankelijk economisch instituut (aangewezen door het COHO in overleg met het land) brengt in kaart wat de structurele budgettaire effecten zijn voor de betaalbaarheid van de pensioenen en sociale zekerheid als de pensioengerechtigde leeftijd wordt verhoogd naar 66 jaar in 2025 en verder verhoogd zou worden door koppeling aan de levensverwachting en rekent de alternatieve voorstellen door. De uitkomsten worden voorgelegd aan Aruba en Nederland waarna in overleg bekeken wordt hoe er invulling wordt gegeven aan de onderzoeksresultaten.	E.5.1	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.				
E.6	Ondernemerschap en het investeringsklimaat zullen worden bevorderd. Daarbij is o.a. van belang dat het vergunningstelsel wordt geoptimaliseerd, de costs of doing business worden verlaagd, en bureaucratie (red tape) wordt weggenomen. Op basis van een integrale doorlichting van (o.a.) wet- en regelgeving zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.6.1	Doorlichting van (o.a.) wet- en regelgeving.	3. Definitief onderzoeksrapport opgeleverd.	1 december 2021		Het onderzoeksbureau heeft de opdracht op tijd uitgevoerd en het onderzoeksrapport opgeleverd. Op grond daarvan worden nu vier vervolgprojecten nader uitgewerkt in implementatie plannen van aanpak.
		E.6.2	nbn				Vervolgacties worden momenteel bepaald en uitgewerkt in een plannen van aanpak, zie E.6.1.3.
E.7	Ontwikkelen en implementeren grondbeleid en ruimtelijk ordeningsbeleid.	E.7.2	Digitaliseren van processen.	2. Gekozen services gedigitaliseerd.	1 januari 2022		De digitalisering is conform planning afgerond, zie ook B.11.1.3.
		E.7.3	Bestuurlijke heroverweging inning en afhandeling juridische zaken.	1. Voortgangsrapportage over uitwerking inrichting inningssystematiek en juridische afhandeling	15 december 2021		De rapportage is opgeleverd, het traject loopt conform afspraak/planning.
				2. Slotrapportage over uitwerking inrichting inningssystematiek en juridische afhandeling.	15 maart 2022		De slotrapportage wordt naar verwachting conform planning opgeleverd.
	3. Bestuurlijk besluit over hoe inning en afhandeling juridische zaken te verbeteren.	1 mei 2022		Het besluit wordt naar verwachting conform planning genomen.			

THEMA F: ZORG						
F.1	Om COVID-19 te kunnen beheersen en beheersbaar te houden worden de adviezen van het OMT Cariben (24 april 2020 en 3 juni 2020) doorgevoerd, waaronder in ieder geval de volgende maatregelen: - op peil houden beschikbare IC-capaciteit; - versterken diensten publieke gezondheid (o.a. i.v.m. bron- en contactonderzoek) - op voorraad houden van voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM); - vergoten en op peil houden testcapaciteit; - invoeren syndroom surveillance; - garanderen voldoende air-ambulance capaciteit; - Aankoop COVID vaccin en doorvoeren vaccinatieprogramma (vanaf beschikbaar zijn vaccin).	F.1.1	Doorlopend.			Aruba werkt, met ondersteuning van VWS, aan het beheersen en bestrijden van de (gevolgen van) COVID-19. Dit is een doorlopende activiteit.
F.2	In het kader van doelmatigheid worden overbodige dubbelingen in het zorgaanbod van de verschillende ziekenhuizen en ander inefficiënties in kaart gebracht en teruggedrongen, middels opstellen en uitvoeren plan samenwerking regionale ziekenhuizen Caribisch gebied Koninkrijk en maken bestuurlijke afspraken, waaronder in ieder geval wordt verstaan: – reduceren van het aantal medische uitzendingen naar derde landen door uitbreiding van zorgaanbod binnen het Caribisch gebied van het Koninkrijk (top-specialistische zorg); – gezamenlijke inkoop medicatie, middelen, materialen en apparatuur; – regionaal opleiden en capaciteitsplanning van zorgpersoneel (kosten opleiding reduceren door minder opleiden in het buitenland); – rationalisering laboratoriumzorg en reductie aantal laboratoria; – medische specialisten die verzekerde zorg leveren in loondienst van ziekenhuizen (sterfhuisconstructie); – versterken samenwerking eerstelijnszorg en tweedelijnszorg; – herijken bekostigingswijze en tarieven tweedelijnszorg samen met zorgverzekeraars en Nederlandse zorgautoriteit.	F.2.1	Afspraken die gemaakt worden in het vierlandenoverleg zijn leidend bij de uitvoering van deze maatregel. Vooralsnog worden geen separate afspraken gemaakt in de uitvoeringsagenda over deze maatregel.			Het seminar en het ministerieel vierlandenoverleg is gehouden. Er zijn afspraken gemaakt om te komen tot de formele oprichting van een coöperatie. Deze afspraken zullen worden meegenomen in de volgende uitvoeringsagenda('s).
F.3	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek naar de doelmatigheid (inclusief bekostiging) en effectiviteit van de zorg en de uitkomsten van maatregel F.2 zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Gedacht kan worden aan herijken verzekeringspakket en invoeren van eigen betalingen.	F.3.1	Vervolgstappen volgen uit de lopende door Aruba uitgezette onderzoeksopdracht.	1. Voorstel vervolgstappen n.a.v. onderzoeksrapport ambtelijk gereed.	28 februari 2022	Het onderzoeksrapport is, o.a. vanwege uitloop door een uitgevoerde benchmark, nog niet opgeleverd. Verwachting is dat het onderzoeksrapport uiterlijk eind februari zal worden opgeleverd, waarna afspraken worden gemaakt over de vervolgstappen.

THEMA G: ONDERWIJS						
G.1	<p>Een expertgroep uit de vier landen / groep onderwijsexperts uit de vier landen voert een doorlichting uit van het gehele onderwijsbestel, met inbegrip van alle publieke en particuliere betrokken partijen, inclusief de overheid. Hierbij komen in ieder geval aan de orde:</p> <ul style="list-style-type: none"> - onderwijskwaliteit, lesmethoden en – middelen; - aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt; - doorstroom tussen ko, po, vo en mbo/ho/wo (al dan niet in Europees Nederland); - doelmatigheid en doeltreffendheid van de onderwijsbekostiging, mitigeren van inefficiënties in het systeem; - versterken van de kwaliteitsverbetering door effectief toezicht door onder andere de inspecties; <p>samenwerking onderwijs- en ontwikkelingsvoorzieningen in de regio (en eventueel Europees Nederland).</p> <p>Hierbij worden in elk geval de onderwijsinspecties van de vier landen betrokken.</p> <p>Op basis van de uitkomsten van de doorlichting worden maatregelen ontwikkeld en geïmplementeerd.</p>	G.1.1	<p>Uitvoeren doorlichting op basis van vastgesteld plan van aanpak.</p>	4. Eindrapportage gereed.	15 mei 2022	<p>Er is extra doorlooptijd nodig vanwege extra benodigde gesprekken met de Nederlandse Onderwijsinspectie m.b.t. publicatie van het tussenrapport en het opstellen van een beleidsreactie van Aruba op het tussenrapport, nodig voor het vervolg van de doorlichting. In de nieuwe Uitvoeringsagenda zal een bijgestelde datum opgenomen worden.</p>

THEMA H: VERSTERKEN RECHTSSTAAT						
H.1	In het belang van stabiliteit van de openbare orde en veiligheid worden tot nader orde geen bezuinigingen toegepast die de operationele uitvoeringscapaciteit binnen de meest vitale sectoren van de rechtsstaat (Politie, Douane, Landsrecherche, OM, Hof, Kustwacht, gevangeniswezen en de veiligheidsdienst) beperken.	H.1.1	Doorlopend, op basis van op 29 januari 2021 aangeleverde nul-meting.			
H.2	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of en hoe de (fysieke en online) goksector hervormd moet worden. Doelstelling is het verhogen van de inkomsten voor de overheid. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	H.2.1	Behandeling en implementatie Landsverordening Toezicht Kansspelen.	2. Technische assistentie gestart.	Eerste kwartaal 2022	De technische assistentie is gestart. Een expert op het gebied van Kansspelen bepaalt samen met Aruba de te ondernemen stappen richting oprichting van een Kansspelautoriteit.
H.9	Landen werken gezamenlijk toe naar een geharmoniseerd niveau van bescherming persoonsgegevens binnen het Koninkrijk middels een Rijkswet. Een plan van aanpak zal worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	H.9.1	Op basis van vastgesteld plan van aanpak projectfase uitvoeren.	4. Concept wetsontwerp gereed.	1 juli 2022	Het concept wetsontwerp zal in het JVO van juli 2022 geagendeerd worden.
H.12	Beheer en toezicht t.a.v. het criminaliteitsfonds wordt op orde gebracht. Curaçao en Sint Maarten volgen de aanbevelingen uit de rapporten van de Raad voor de Rechtshandhaving op. Uiterlijk 1 april 2021 hebben de landen een onafhankelijke organisatie aangewezen die het fonds controleert op het opvolgen van de aanbevelingen en rapporteert of het fonds naar behoren werkt.	H.12.2	Wijziging van de Landsverordening Criminaliteitsbestrijdingsfonds .	1. Formuleren van wetsvoorstel tot wijziging van de Landsverordening Criminaliteitsbestrijdingsfonds	15 december 2021	Het wetsvoorstel is conform planning geformuleerd.
H.13	Aruba komt met behulp van Defensie voor 1 maart 2021 met een plan van aanpak om de verouderde dienstplichtverordeningen aan te passen en om de ARUMIL te professionaliseren, waarbij onder andere de doorstroombmogelijkheden van de ARUMIL naar de landelijke veiligheidspartners worden verankerd.	H.13.1	Opstellen plan van aanpak gericht op verdere professionalisering van de ARUMIL, waar actualisatie van de Dienstplichtverordening een onderdeel van is.	2. Actualisering dienstplichtverordening.		Er is vertraging ontstaan aan Nederlandse zijde. Op korte termijn wordt de uitvoering in goed overleg met de Landen weer opgepakt.

Bijlage A.2: Voortgang Uitvoeringsagenda Curaçao op activiteitsniveau

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting		
THEMA A: FINANCIËEL BEHEER							
A.1	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de financiële kolom wordt versterkt. Hierbij wordt in ieder geval gekeken naar de financiële en beleidscontrole (centraal en bij de diensten), de auditfunctie, en de positie van de Raad van Advies en de Algemene Rekenkamer. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.1.1	Doorlichting door Nederland samen met Curaçao van de praktijk van het begrotingsproces (met name de voorbereiding en opstelling van de begroting voor het komende jaar en de uitvoering van het lopende jaar (begrotingswijzigingen): begrotingsproces, begrotingsregels, meerjarenramingen (gewone dienst en kapitaaldienst), taken/verantwoordelijkheden /bevoegdheden (meest) relevante actoren (voorverkenning).	4. Onderzoeksrapportage opgeleverd.	28 februari 2022		Door de covid situatie op Curaçao kon het door de onderzoekers geplande bezoek (voor de interviews) in de week van 24 januari jl. niet doorgaan. Het bezoek is verplaatst naar de week van 3 mei. Hierdoor zal ook sprake zijn van vertraging in de oplevering van het onderzoeksrapport, hiermee wordt rekening gehouden bij het opstellen van de uitvoeringsagenda voor het tweede kwartaal 2022.
		A.1.2	Toewerken naar een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening die tijdig gereed is.	3. Plan van aanpak vastgesteld ter implementatie van de aanbevelingen om de doorlooptijd van de accountantscontrole fors te verminderen.	15 december 2021		Het concept van het plan van aanpak is tijdig opgeleverd, maar de inhoudelijke afstemming daarna heeft langer geduurd dan verwacht, waardoor de deadline niet is gehaald. Uiteindelijk heeft deze afstemming wel geresulteerd in een gedegen plan van aanpak, dat inmiddels is vastgesteld.
				4. Alle plannen van aanpak deelprojecten Roadmap gereed.	1 januari 2022		De plannen voor de deelprojecten zijn gereed.
				5. Afronden review plannen van aanpak deelprojecten Roadmap.	31 januari 2022		De plannen zijn gereviseerd.
				6. Afronden beeld benodigde capaciteit en randvoorwaarden uitvoering deelprojecten Roadmap.	28 februari 2022		De voortgang verloopt volgens planning, er is een brede bijeenkomst met stakeholders op 17-02-2022.
				7. Besluitvorming over de algehele aanpak Roadmap.	31 maart 2022		De voortgang verloopt volgens planning, er is een brede bijeenkomst met stakeholders op 17-02-2022.
		A.1.3	Overzicht van de taken & rollen van de instituties die betrokken zijn bij het begrotings- en verantwoordingsproces en eventuele verbetervoorstellen in de (onderlinge) samenwerking daarbij.	2. Afstemming met stakeholders.	15 december 2021		Medio november hebben gesprekken plaatsgevonden met de stakeholders.
				3. Plan van aanpak vastgesteld.	15 januari 2022		De inhoudelijk afstemming is afgerond en het plan van aanpak wordt op korte termijn vastgesteld.

A.2	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of en hoe het gebruik van betrouwbare statistische informatie en data ten behoeve van beleidsontwikkeling en besluitvorming kan worden versterkt. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.2.1	Bepalen welke statistische informatie nodig is voor het beleids- en besluitvorming en wat er nodig is (gap analyses) om het proces van statistische informatievoorziening te versterken.	2. Definitief plan van aanpak gereed	1 december 2021		Een eerste versie van het Plan van Aanpak is grondig aangepast op basis van overleg tussen CBS Curaçao, NHC en het COHO i.o. Hierdoor is het plan later gereed dan gepland, maar inmiddels is het definitieve Plan van Aanpak ingebracht voor vaststelling. Het Plan van Aanpak wordt benut voor het bepalen van de afspraken in de uitvoeringsagenda 2022 Q2.
A.3	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of het subsidiebeleid, de uitvoering en de bestaande subsidierelaties voldoen aan de eisen: rechtmatigheid, legitimiteit, effectiviteit en efficiency. Op basis van de uitkomsten zullen aanpassingen aan beleid en/of uitvoering worden doorgevoerd en onrechtmatig verstrekte subsidies met inachtneming van de wettelijke kaders en rechtsbeginselen (indien proportioneel) worden teruggevorderd.	A.3.1	Bepalen (o.a. op basis van bestaande onderzoeken) of het subsidiebeleid, de uitvoering en de bestaande subsidierelaties naast de eisen van rechtmatigheid en legitimiteit voldoen aan de eisen van effectiviteit en efficiency en of de aanbevelingen uit het rapport "Mollen (2014)" en de het rapport van de Algemene Rekenkamer "Subsidie. Afwijkingen op de subsidieverordening en het subsidiebeleid over de jaren 2010 t/m 2015" (2018) zijn geïmplementeerd.	5. Plan van aanpak vergroten effectiviteit en efficiency (rapport Mollen) vastgesteld.	30 november 2021		Het concept van het plan van aanpak is tijdig opgeleverd, maar door de complexiteit heeft de afronding en de afstemming met stakeholders langer geduurd dan verwacht, waardoor de deadline niet is gehaald. Uiteindelijk heeft dit wel geresulteerd in een gedegen plan van aanpak, dat naar verwachting op korte termijn alsnog kan worden vastgesteld.
				6. Uitvoering plan van aanpak vergroten effectiviteit en efficiency (rapport Mollen).	nog niet bekend		
A.4	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de inkoopfunctie kan worden versterkt, zodat de overheid op een zo doelmatige en effectief mogelijke wijze de inkoop van goederen en diensten kan verrichten. Daarbij zal centralisatie worden overwogen. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.4.0	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda				
THEMA B: KOSTEN EN EFFECTIVITEIT PUBLIEKE SECTOR							
B.1	De landen dragen zorg voor de continuïteit van vitale processen, waaronder in ieder geval wordt verstaan: elektriciteit, olievoorziening, internet en datadiensten, drinkwatervoorziening, vlucht- en vliegtuigafhandeling, scheepvaartafhandeling, betalingsverkeer, de hulpdiensten en communicatie daartussen en medische instellingen.	B.1.1	Doorlopend				Hiervoor wordt zorggedragen door Curaçao.
B.2	Op basis van een integrale doorlichting van de (semi-)overheidsbedrijven en overheidsentiteiten naar legitimiteit van publiek aandeelhouderschap (dienen ze publieke belangen/ doelen?), effectiviteit (bereiken ze de	B.2.1	Onderzoekskader bepalen en prioritering aanbrengen in doorlichting overheids-nv's.	1. Plan van aanpak vastgesteld, inclusief onderzoekskader en prioritering overheids-nv's.	30 november 2021		Het concept van het plan van aanpak is tijdig opgesteld, maar de inhoudelijk afstemming met stakeholders en binnen COHO i.o. duurde langer dan verwacht. Hierdoor vindt de vaststelling in februari 2022 plaats.

	doelstellingen?) en doelmatigheid zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.			2. Onderzoeksopdracht aanbesteed.	15 januari 2022		Door de latere vaststelling van het plan van aanpak is ook het aanbestedingstraject vertragen, maar inmiddels gestart.
B.3	Op basis van bestaand en/of aanvullende onderzoek wordt met de landen toegewerkt naar een versterking van het luchtvaartstelsel binnen het Koninkrijksverband. Het kan hierbij gaan om nauwe samenwerking van organisaties en het organiseren van uniforme werkprocessen, conform de internationale veiligheidseisen, waarbij gestuurd wordt op efficiëntie en kostenvermindering.	B.3.0	Afspraken die gemaakt worden in de regiegroep Luchtvaart zijn leidend bij de uitvoering van deze maatregel. Vooral nog worden geen separate afspraken gemaakt in de uitvoeringsagenda.				
B.4	Op basis van een integrale doorlichting zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd om de kwaliteit, effectiviteit en uitvoeringskracht van de overheidsorganisatie te verbeteren, waaronder ook wordt verstaan de slagkracht van de ministeriële staven.	B.4.1.1	Implementatie MD-beleid topmanagement, waarin in ieder geval wordt ingegaan op taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden, aannamebeleid, in- door- en uitstroom, functievereisten, e.a. in lijn met de uitgangspunten uit het Strategisch personeelsbeleid 2020-2025.	3. Inrichtingsplan "bureau topmanagement", belast met uitvoering MD-beleid, gereed.	1 mei 2022		Kennismaking van de projectleider met Minister BPD heeft plaatsgevonden, het inrichten van begeleidingsgroep is in gang gezet, het projectteam is compleet en periodiek overleg met de opdrachtgever loopt.
				4. Start uitvoering inrichtingsplan bestuursdienst inclusief "bureau topmanagement", belast met uitvoering MD-beleid.	1 mei 2022		In maart 2022 vindt er een uitgebreide interviewronde plaats op Curaçao ten behoeve van het ontwerp van een vernieuwde topstructuur.
		B.4.1.4	Inzet "Community of practice" bij planvorming verbetering dienstverlening, ontkokering en efficiencyverhoging adhv advisering NHC & TWO.	1. Periodieke community-bijeenkomsten, onder externe begeleiding. Terugkoppeling aan NHC & TWO.	Vanaf 2022		
		B.4.1.5	(risico)gerichte organisatiedoorlichtingen.	1.a. Bepalen door te lichten organisatieonderdelen, onderzoekskader, processen, plus planning.	15 februari 2022		De ordening van reeds ingezette doorlichtingen en het uitvoeren van doorlichtingen op organisatieonderdelen die nog niet belegd zijn, zal worden aangestuurd door een programmamanager die nog moet worden aangesteld. Doordat de aanstelling is vertragen, heeft het bepalen van door te lichten organisatieonderdelen nog niet plaatsgevonden.
				1.b. Bepalen door te lichten organisatieonderdelen, onderzoekskader, processen, plus planning. 2. Uitvoeren doorlichtingen.	1 april 2022		Idem.
					Vanaf Q2 2022		

		B.4.2	Doorlichting wetgevingsfunctie.	5. Plan van aanpak implementatie aanbevelingen gereed.	30 november 2021		Door de versnelde inzet op het wegwerken van achterstanden in wetteksten en het digitaliseren en ontsluiten van wetteksten is het opstellen van het plan van aanpak vertraagd. Overige aanbevelingen uit de doorlichting wetgevingsfunctie zijn opgenomen in een plan van aanpak dat inmiddels is ingebracht voor vaststelling.
				6. Uitvoering plan van aanpak implementatie aanbevelingen.	nog niet bekend		Een deel van het uitvoeren van de acties is gestart.
B.5	Op basis van onderzoek naar de primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden (waaronder overwerkvergoedingen, verlofregelingen, bijzondere beloningen en toeslagen, reizen en reisvergoedingen, etc.) worden voorstellen voor mogelijke versoering ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.5.3	In aanvulling op het vergelijkend onderzoek naar de primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden wordt een benchmark onderzoek uitgevoerd waarin de arbeidsvoorwaarden uit de (semi)publieke sector worden vergeleken met de private sector.	1. Plan van aanpak aanvullend benchmark onderzoek gereed.	1 februari 2022		Naar aanleiding van het vergelijkend onderzoek naar de arbeidsvoorwaarden in de (semi)publieke sector is de behoefte ontstaan aan aanvullende informatie ten aanzien van de relatieve arbeidsmarktpositie van de landen ten opzichte van de private sector in het eigen land. Het concept plan van aanpak is gereed en ligt ter afstemming bij de leden van de begeleidingscommissie. Opstellen van het concept plan van aanpak heeft meer tijd gekost dan voorzien.
				2. Plan van aanpak aanvullend benchmark onderzoek vastgesteld.	1 maart 2022		Vanwege de vertraging bij B.5.3.1 zal ook het vaststelling van het plan van aanpak iets opschuiven, verwachting is dat dit medio maart kan plaatsvinden.
				3. Aanbesteding aanvullend benchmark onderzoek gestart.	1 maart 2022		Ten tijde van het opstellen van deze uitvoeringsrapportage zijn er geen aanwijzingen dat de deadline niet zal worden gehaald.
B.6	In het kader van een optimale personele inzet wordt de formatie, bezetting en daadwerkelijke aanwezigheid en inzetbaarheid van medewerkers van overheid en overheidsorganisaties onderzocht. Indien medewerkers onterecht loon ontvangen worden, afhankelijk van de situatie, maatregelen getroffen (o.a. stopzetten salaris, ontslagtraject).	B.6.2	Actueel houden managementrapportage formatie - bezetting.	1. Twee - maandelijks terugkoppeling aan NHC & TWO.	30 januari / 15 maart		De managementrapportage van 30 januari is met vertraging opgeleverd, evenals voorgaande rapportage. Van de 9 ministeries hebben slechts 3 ministeries gegevens aangeleverd.
		B.6.3	Implementatie mobiliteitsbeleid.	1. Beleidskader vastgesteld inclusief plan van aanpak implementatie.	1 januari 2022		Het plan van aanpak is ingebracht voor vaststelling. Ondertussen is al wel begonnen met benodigde voorbereidende werkzaamheden en kwantitatieve resultaten worden komend kwartaal verwacht.
				2. Start inrichten mobiliteitsbureau binnen HRO belast met actief mobiliteitsbeleid inactieven.	1 januari 2022		Vorbereidende werkzaamheden zijn van start. Het mobiliteitsbureau wordt op sterkte gebracht en er zijn werkafspraken gemaakt. Middels een road show wordt de organisatie betrokken bij het vormgeven van de uitvoering.
				4. Implementatie gereed.	Q4 2023		
		B.6.6	Moderniseren arbeidsvoorwaarden.	1. beleidskader vastgesteld.	15 november 2021		Voortgang op het tot stand brengen van het beleidskader blijft uit, beleidsvoorbereidende werkzaamheden zijn nog niet ingezet.
B.7	Er wordt een aanpak ontwikkeld gericht op het terugdringen en beheersen van de kosten voor externe inhuur.	B.7.0	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.				

B.8	Op basis van een doorlichting van de HR-functie (beleid, HR-advies, administratie en instrumentarium) worden verbetervoorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.8.2	Selectie projectleider & kwartiermakers versterking HR-functie.	1. Projectleider en kwartiermaker implementatie service delivery model aangesteld.	1 januari 2022		Het selecteren van een projectleider en kwartiermaker staat vanaf Q2 2021 (medio april) in de uitvoeringsagenda. Tussentijds is in overleg de deadline een aantal keren verschoven en er zijn meerdere escalatiegesprekken gevoerd. Er is onvoldoende onderbouwing voor de aanhoudende vertraging.
		B.8.3	Vaststellen plannen van aanpak (tijdslijnen) op de onderdelen uit het overall plan van aanpak versterking HR-functie.	1. Prioritering van uit te werken deelplannen per onderdeel van de HR service delivery model.	1 februari 2022		De aan te stellen projectleider is de beoogde opsteller van deelplannen.
B.9	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt strategisch personeelsbeleid ontwikkeld. Hieronder wordt in ieder geval verstaan: - een strategische personeelsplanning i.r.t. de uitkomsten van de doorlichting onder B.4; - invoer van een prestatie-management systeem binnen het ambtelijk apparaat; - het beperken van de politieke invloed op personeelsaangelegenheden.	B.9.1	Herijken businessplannen 2010 naar meerjarige planning, waarbij een public wage bill van 10% BBP gerealiseerd wordt in 2026.		Vanaf 2022		
B.10	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen de behoefte en kosten met betrekking tot huisvesting inzichtelijk worden gemaakt en mogelijkheden tot kostenverlaging en verbeteringen worden onderzocht en, indien aanwezig, worden doorgevoerd. Beoogd is een kostenreductie van 20% in 5 jaar (begroting 2020 als ijkpunt) die verwerkt is in de begroting voor 2025.	B.10.2	Opstellen plan van aanpak (2.0) fase 2.	Plan van aanpak (2.0) met daarin de stappen die nodig zijn om te komen tot vastgoedsturing op portefeuilleniveau.	1 januari 2022		Het plan van aanpak is opgesteld en is in het proces van vaststelling. Het plan wordt als basis gebruikt voor het bepalen van de afspraken in de uitvoeringsagenda Q2. Hoewel de afstemming langer heeft geduurd dan voorzien, lopen de voorbereidende werkzaamheden met het Rijksvastgoedbedrijf goed door.
B.11	In het kader van een efficiënte overheid zullen de mogelijkheden voor een digitale overheidsomgeving en digitale dienstverlening worden onderzocht. Op basis van een onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.11.1	Eerste quickscan stand van zaken.	2. Vaststellen implementatie programma.	30 november 2021		Het aantal prioritaire projecten dat met het implementatieprogramma is ingebracht voor vaststelling is verbreed naar 5 (inrichten CIO office, verbreden zaakstelsel, introduceren standaard platform, verkennen digitale identiteit, stelsel basisregistraties). De vaststelling van de plannen van aanpak is nagenoeg afgerond. Deze plannen van aanpak worden benut voor het bepalen van de afspraken in de uitvoeringsagenda Q2.
				3. Uitvoeren implementatie programma.	nog niet bekend		
B.13	Maximaliseren duurtetoeslag op 100 procent van salaris; verlagen huidige duurtetoeslag uitkeringen met 10 procent (en geen indexering), waarbij rekening zal worden gehouden met mogelijk onevenredige financiële implicaties in individuele gevallen.	B.13.1	Besluitvorming over implementatiemogelijkheden, op basis van door Curaçao aan te leveren gedegen onderbouwing.	2. Besluitvorming.	15 december 2021		De maximalisatie van de duurtetoeslag op 100 procent van het salaris is reeds doorgevoerd per 01-01-2016. Besluitvorming over het verlagen en niet indexeren van de duurtetoeslag is uitgesteld en wordt in samenhang gezien met maatregel E.4.1.1 Hervorming Sociale Verzekeringen.
				3. Uitvoering besluitvorming.	nog niet bekend		

THEMA C: BELASTINGEN							
C.1	Om inkomsten te verhogen en het stelsel robuuster en eenvoudiger te maken zal een integrale doorlichting worden uitgevoerd van het fiscale stelsel inclusief de inkomstenbelasting. De volgende voorstellen zullen worden meegewogen: - Verbreding van de belastingbasis, verschuiving van directe naar indirecte belastingen en invoering VAT/BTW van 12,5 procent, conform voorstellen van de Fiscal Affairs Department (FAD) van het IMF of ABB conform fiscaal stelsel Caribisch Nederland. - Maatregelen gericht op substantiële vermindering van belastinguitgaven en bijdragen/overdrachten aan derden. - Beperken bestuurlijke inmenging/discretionaire bevoegdheden van zowel ambtenaren als bestuurders (m.b.t. aftrekposten, 'tax holidays'). Op basis van de doorlichting en adviezen zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Rekening zal gehouden worden met internationale regels van o.a. de OECD.	C.1.2	Uitvoering Quickwins uit het PvA.	1. Afronden concept landsbesluit voorkoming dubbele belasting.	1 april 2022		Wetgevingstraject loopt.
				3. Afronding eerste deel concept veegwet.	1 april 2022		Wetgevingstraject loopt.
				4. Concept wetswijziging omzetbelasting (OB).	15 december 2021		Het concept was gereed op 15 december en is in het wetgevingstraject om te worden vastgesteld.
				5. Start visiedocumenten voor a. Internationaal belastingrecht, b. winstbelasting, inkomstenbelasting.	28 februari 2022		Het visiedocument met betrekking tot internationaal belastingrecht, zijnde Pillar 1 en Pillar 2 van OECD, wordt 18 februari opgeleverd ter nadere bespreking.
				6. Model standaard verdrag ter voorkoming dubbele belasting met bijbehorend verdragsbeleid.	15 maart 2022		Het standaard verdrag en het verdragsbeleid zijn in concept gereed.
		C.1.3	Maandelijkse rapportage en overleg met BD Nederland.	1. Afstemming met en adviesinput van BD Nederland.	Maandelijks		Voldoende communicatie tussen Curaçao en COHO i.o. / Belastingdienst Nederland.
		C.1.4	Geactualiseerd hervormingsplan ten behoeve van implementatiefase.	1. Vastgesteld geactualiseerd hervormingsplan belastingstelsel.	31 maart 2022		De voortgang is volgens planning, waarbij tijdens het bezoek van de Belastingdienst Nederland aan Curaçao op 21 en 22 februari het hervormingsplan zal worden besproken.
C.2	De Belastingdienst zal benodigde gegevens van de bancaire sector gaan ontvangen, voor zover dat nog niet gebeurt.	C.2.1	Nulmeting van aanwezige benodigde gegevens.	1. Vastgesteld plan van aanpak.	15 september 2021		In de vorige uitvoeringsrapportage (t/m 15 november) is deze maatregel op oranje gezet vanwege vertraging. De deadline is niet aangepast. Curaçao heeft vervolgens actief bijgestuurd en in december alsnog het plan van aanpak opgesteld. De Belastingdienst Nederland heeft begin februari feedback gegeven. Op basis hiervan wordt het plan aangepast, waarna het kan worden vastgesteld. De NHC en het COHO i.o. zullen de voortgang blijven monitoren, interventies zijn momenteel niet nodig.
C.3	Compliance-programma's worden voortgezet/opgesteld.	C.3.1	Loopt mee in plan van aanpak C.4.				Loopt mee met C.3 waarvan de voortgang voldoende is.
C.4	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt bepaald of en hoe de Belastingdienst kan worden geoptimaliseerd en gemoderniseerd, dusdanig dat belastinginning effectief en efficiënt kan plaatsvinden. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	C.4.2	Quick Assessment en nulmeting van de belastingdienst op basis van TADAT	1. In samenwerking met BCN wordt een quick assessment uitgevoerd van de uitvoeringsorganisatie van de belastingdienst Curaçao.	1 januari 2022		Quick assessment o.b.v. TADAT is uitgevoerd en op 22-01-2022 opgeleverd. Mede op basis van deze assessment wordt het hervormingsplan (C.4.5) opgesteld.
		C.4.3	Introductie en implementatie van portfolio management	1. Beheersmatige prioritering van alle initiatieven, (deel) projecten en change requests.	30 november 2021		Activiteit is afgerond.

		C.4.4	Maandelijks rapportage en overleg met BD Nederland.	1. Afstemming met en adviesinput van BD Nederland.	Maandelijks		Laatste maandrapportage is ontvangen in januari 2022, er is voldoende afstemming met BD Nederland en COHO i.o.
		C.4.5	Geactualiseerd hervormingsplan ten behoeve van implementatiefase.	1. Vastgesteld geactualiseerd hervormingsplan belastingdienst.	31 maart 2022		De voortgang is volgens planning, waarbij tijdens het bezoek van de Belastingdienst Nederland aan Curaçao op 21 en 22 februari (de lijnen van) het hervormingsplan zal worden besproken.
		C.4.6	Op basis van bestaand en aanvullend onderzoek wordt bepaald of en hoe de Douane kan worden geoptimaliseerd en gemoderniseerd. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	1. Plan van aanpak voor de modernisering en optimalisering van de Douane.	31 maart 2022		Het concept plan van aanpak is ingediend bij Belastingdienst Nederland, voortgang verloopt voldoende.
C.5	Er wordt een Belastingregeling voor Nederland en Curaçao overeengekomen, in lijn met minimum Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) voorwaarden waarbij o.a. wordt gekeken naar het voorkomen mogelijke winstverschuivingen.	C.5.1	Belastingregeling overeengekomen.	1. Uitgewerkt concept gereed voor bespreking in ACKR december	1 februari 2022		Er is ambtelijk overeenstemming over de belastingregeling. Deze wordt in februari formeel aangeboden ter behandeling in ACKR en RMR.
THEMA D: FINANCIËLE SECTOR							
D.1	Er wordt een integrale doorlichting van de financiële sector uitgevoerd door een externe onafhankelijke partij. Op basis van de uitkomsten van deze doorlichting worden maatregelen geformuleerd om tekortkomingen te adresseren.	D.1.2	Op zo kort mogelijke termijn volledige invulling geven aan maatregelen om tekortkomingen te adresseren naar aanleiding van aanbevelingen van het IMF inzake de financiële sector van de monetaire unie Curaçao-Sint Maarten.	2. Voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen van het IMF monitoren en bijsturen waar nodig.	doorlopend		De aanbevelingen van het IMF inzake de financiële sector van de monetaire unie Curaçao - Sint Maarten, zijn door de CBCS verwerkt in een hervormingsprogramma. De uitvoering hiervan heeft voldoende voortgang.
D.2	Er wordt een integrale doorlichting van het stelsel van toezicht (wet- en regelgeving, toezichtbeleid) op de financiële markten uitgevoerd door een externe onafhankelijke partij. Op basis van de uitkomsten van deze doorlichting worden maatregelen geformuleerd om tekortkomingen te adresseren.	D.2.1	Op zo kort mogelijke termijn volledig invulling geven aan maatregelen om tekortkomingen te adresseren naar aanleiding van aanbevelingen van het IMF inzake de financiële sector van de monetaire unie Curaçao-Sint Maarten.	2. Voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen van het IMF monitoren en bijsturen waar nodig. Bij de verdere uitvoering van het hervormingsprogramma door de CBCS zullen in lijn met de aanbevelingen van het IMF de transitie naar risico-gebaseerd toezicht en de versterking van toezichthandhaving worden geprioriteerd.	doorlopend		De aanbevelingen van het IMF inzake de financiële sector van de monetaire unie Curaçao - Sint Maarten, zijn door de CBCS verwerkt in een hervormingsprogramma. De uitvoering hiervan heeft voldoende voortgang.

D.3	Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de maatschappelijke kosten van de eigen munt versus dollarisatie door een externe onafhankelijke partij. Besluit over wenselijke monetaire structuur. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek zullen de maatregelen worden bepaald en geïmplementeerd.	D.3.1	Onderzoek naar Dollarisatie door het IMF.	2. CBCS zal op basis van de bevindingen van het IMF-rapport over de voor- en nadelen van de dollarisatie als eerste follow-up analyseren hoe de mogelijke nadelen die samenhangen met het hebben van een eigen munt in de landencontext het beste kunnen worden ondervangen.	Eind 2022		CBCS heeft een position paper opgesteld en werkt aan een meer diepgaande analyse van hoe de mogelijke nadelen die samenhangen met het hebben van een eigen munt in de landencontext het beste kunnen worden ondervangen. Gezien de complexiteit van het vraagstuk ligt de deadline op eind 2022. Er zijn thans geen signalen dat deze niet zal worden gehaald.
D.4	Er vindt modernisering plaats van bekende tekortkomingen in wet- en regelgeving, in ieder geval invoering Depositogarantiestelsel DGS en modernisering resolutieraamwerk). Overzicht van welke wetgeving zou moeten worden aangepast, vervolgens aanpassing, besluitvorming en implementatie van de wetgeving.	D.4.1	Voortzetting plan van aanpak CBCS, ontwikkeling wetgevingskalender en afspraken met WJZ over versterking wetgevingscapaciteit.	2. Wetgevingskalender implementeren. Bij de verdere uitvoering van het hervormingsprogramma door de CBCS zal, in lijn met de aanbevelingen van het IMF, bij de verdere modernisering de depositogarantiestelsels worden geprioriteerd.	doorlopend		De aanbevelingen van het IMF inzake de financiële sector van de monetaire unie Curaçao - Sint Maarten, zijn door de CBCS verwerkt in een hervormingsprogramma. De uitvoering hiervan heeft voldoende voortgang.
D.5	De governance van de CBCS wordt versterkt, conform internationale best practices waaronder door het scheiden van verschillende taken binnen de CBCS.	D.5.2	Op zo kort mogelijke termijn volledig invulling geven aan maatregelen om tekortkomingen te adresseren naar aanleiding van aanbevelingen van het IMF inzake de interne organisatie van de CBCS.	1. Voortgang aanbevelingen naar aanleiding van review interne organisatie monitoren. Bij de opvolging van de aanbevelingen uit het IMF-rapport staat de onafhankelijkheid van de CBCS voorop.	doorlopend		Het onderzoek van het IMF is afgerond en er wordt gewerkt aan de opvolging van de aanbevelingen.
THEMA E: ECONOMISCHE HERVORMINGEN							
E.1	Er zal een integrale analyse van het huidige arbeidsmarktbeleid, wet- en regelgeving worden uitgevoerd op basis waarvan het arbeidsmarktbeleid wordt geactualiseerd en gemoderniseerd. Maatregelen als arbeidstijdverkorting, deeltijdwerken, contracten voor bepaalde tijd, versoepelen ontslagrecht, wegnemen belemmeringen voor aannemen buitenlandse arbeidskrachten, illegale tewerkstelling en bestrijding van de jeugdwerkloosheid zullen in de analyse worden betrokken. Op basis van de analyse worden voorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.1.1	Onderzoek arbeidsmarktbeleid en wet- en regelgeving.	4. Eindrapport opgeleverd.	15 mei 2022		Het onderzoek wordt uitgevoerd door een extern bureau.
E.2	De informele economie en illegale arbeid wordt tegengegaan. Op basis van onderzoek naar de omvang van de informele economie zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.2.0	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.				

E.3	Illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten wordt tegengegaan. Er zal onderzoek worden gedaan naar illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten. Op basis van de resultaten en aanbevelingen worden voorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.3.1	Onderzoek illegale tewerkstelling arbeidskrachten.	6. Lijst kortetermijn maatregelen + implementatieplan.	1 januari 2022		Het onderzoek illegale tewerkstelling kent onvoldoende voortgang. Actieve bijsturing is ingezet door het COHO i.o. en NHC en in overleg met het verantwoordelijke ministerie van SOAW. Een consultant wordt aangetrokken om nog in het eerste kwartaal de resultaten te verwezenlijken, ook om voldoende aansluiting met E.1 arbeidsmarktbeleid te behouden.
				7. Behoeft nader onderzoek in kaart gebracht.	1 februari 2022		Zie toelichting E.3.1.6.
E.4	Bewerkstelligd wordt dat het stelsel van sociale zekerheid een activeringsfunctie zal hebben, met de juiste prikkels, waarbij tevens zorggedragen wordt voor adequaat sociaal vangnet. Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Bezien in samenhang met de maatregelen omtrent de hervorming van de arbeidsmarkt.	E.4.1	Realiseren duurzame betaalbaarheid Sociale Verzekeringen (behoudens zorggerelateerd). Hierbij wordt zowel de financieringskant, als de kostenkant meegenomen.	1. Aanbestedingsprocedure onderzoek Sociale Verzekeringen afgerond.	15 april 2022		Er is momenteel geen reden om aan te nemen dat de deadline niet zal worden gehaald.
				E.4.2	Realiseren duurzame betaalbaarheid sociale voorzieningen. Hierbij wordt zowel de financieringskant, als de kostenkant meegenomen.	1. Plan van aanpak werkgroep sociale voorzieningen gereed.	15 december 2021
		2. Plan van aanpak vastgesteld.	31 januari 2022				Zie toelichting bij E.4.2.1.
		3. Uitvoering plan van aanpak werkgroep sociale voorzieningen.	nog niet bekend				
		E.4.3	De werkgroep SVB maatregelen werkt opties uit die op de korte termijn een bijdrage leveren aan de houdbaarheid van de sociale zekerheid en de zorg (zie ook F.3.2).	4. Aanbestedingsprocedure consultant knelpuntenanalyse afgerond.	15 maart 2022		De verwachting is dat de aanbesteding in Q1 wordt afgerond.
2. Maandelijkse rapportage SVB-maatregelen, waaruit blijkt dat Curaçao op schema is om evenwicht in het schommelfonds te bereiken in 2022 en 2023 zonder de landsbijdrage te verhogen.	Maandelijks, laatste dag van de maand.				De rapportage SVB maatregelen wordt maandelijks opgeleverd en laat voldoende voortgang zien op het bereiken van evenwicht in het schommelfonds.		

E.5	Curaçao verhoogt de pensioengerechtigde leeftijd naar 66 (in 2025), tenzij uit onafhankelijk onderzoek blijkt dat een verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd naar 66 jaar in 2025 niet realistisch is en er alternatieve voorstellen zijn met hetzelfde budgettaire effect. Een onafhankelijk economisch instituut (aangewezen door het COHO in overleg met het land) brengt in kaart wat de structurele budgettaire effecten zijn voor de betaalbaarheid van de pensioenen en sociale zekerheid als de pensioengerechtigde leeftijd wordt verhoogd naar 66 jaar in 2025 en verder verhoogd zou worden door koppeling aan de levensverwachting en rekent de alternatieve voorstellen door. De uitkomsten worden voorgelegd aan Curaçao en Nederland waarna in overleg bekeken wordt hoe er invulling wordt gegeven aan de onderzoeksresultaten.	E.5.0	Dit wordt doorgeschoven naar de volgende uitvoeringsagenda.				
E.6	Ondernemerschap en het investeringsklimaat zullen worden bevorderd. Daarbij is o.a. van belang dat het vergunningstelsel wordt geoptimaliseerd, de costs of doing business worden verlaagd, en bureaucratie (red tape) wordt weggenomen. Op basis van een integrale doorlichting van (o.a.) wet- en regelgeving zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.6.1	Nederland zal, in samenwerking met Curaçao, een doorlichting van het ondernemerschap(sbeleid) en het vestigings- en investeringsklimaat van Curaçao uitvoeren.	2. Onderzoek uitgevoerd en voorstellen opgesteld voor vervolgotraject.	30 november 2021		Prioriteiten op basis van het onderzoek zijn opgenomen in een implementatie programma.
		E.6.2	Onderzoek naar haalbaarheid en modaliteiten van een garantie-instrumentarium en onderzoek naar de mogelijkheden om een afwegingskader voor individuele bedrijfssteun te maken.	1. Besluitvorming inzet afwegingskader respectievelijk garantie-instrument. 2. Opstellen en operationaliseren garantie-instrumentarium en toepassen individuele bedrijfssteun o.b.v. vastgestelde afwegingskaders	31 maart 2022		De beschikbare middelen zijn na overleg grotendeels gereserveerd voor individuele bedrijfssteun. Momenteel wordt verkend hoe het resterende bedrag wordt ingezet.
					31 maart 2022		De beschikbare middelen zijn na overleg grotendeels gereserveerd voor individuele bedrijfssteun. Momenteel wordt verkend hoe het resterende bedrag wordt ingezet.
		E.6.3	Aanpak 'red tape'.	3. Besluitvorming afgerond over eerste prioriteiten voor uitvoering, inclusief het regelen van ontbrekende capaciteit en middelen op basis van een plan van aanpak. 4. Start implementatie verbetervoorstellen voor de toelatingsketen van vermogenden-, ondernemende- en kennismigranten.	30 oktober 2021		De afgelopen periode is er het nodige voorbereidende werk verzet. Door uitgestelde richtinggevende besluitvorming heeft dit niet tijdig geresulteerd in het opleveren van een plan van aanpak, evenals bij de voorgaande uitvoeringsagenda. Tussentijds is er vanuit COHO i.o. gevraagd om een eerste concept prioriteitstelling en is hulp geboden bij het regelen van ontbrekende capaciteit.
15 februari 2022		Vooralsnog is er niet begonnen met het implementeren van de verbetervoorstellen.					

		E.6.4	Onderzoek 'Costs of doing business'.	3. Besluitvorming afgerond over eerste prioriteiten voor uitvoering, inclusief het regelen van ontbrekende capaciteit en middelen op basis van een plan van aanpak.	30 oktober 2021		De afgelopen periode is er het nodige voorbereidende werk verzet. De prioritering van aanbevelingen is uitgewerkt en vertaald naar een concept implementatie programma. Door uitgestelde richtinggevend besluitvorming heeft dit niet tijdig geresulteerd in het opleveren van een plan van aanpak, evenals bij de voorgaande uitvoeringsagenda.
		E.6.5	Project integrale gebiedsontwikkeling Schottegat en Havengebied.	1. Instellen van een gezamenlijke Stuur- en werkgroep integrale gebiedsontwikkeling Schottegat/havenontwikkeling. Samenstelling en taakopdracht van de verbreden bestaande Stuur- en Werkgroepen om te komen tot trekker en plan van aanpak.	Q1 2022		Dit wordt doorgeschoven naar een volgende agenda.
				2. Plan van aanpak gereed t.a.v. duurzame ontwikkeling havens (Curaçao Port Masterplan).	Q1 2022		Dit wordt doorgeschoven naar een volgende agenda.
				3. Nadere uitwerking van de besluitvorming t.a.v. duurzame ontwikkeling havens (Curaçao Port Masterplan).	Q2 2022		Dit wordt doorgeschoven naar een volgende agenda.
E.7	Ontwikkelen en implementeren grondbeleid en ruimtelijk ordeningsbeleid.	E.7.1	Duurzame versterking van Domeinbeheer.	1. Plan van aanpak duurzame versterking organisatie van Domeinbeheer.	1 januari 2022		Het Plan van Aanpak is tijdig gereed. De implementatie en uitvoering zijn in voorbereiding, waarbij bijzondere aandacht uit gaat naar het wegnemen van knelpunten op het gebied van procedures, bemensing en het benoemen van KPI's.
		E.7.2	Hervorming en verzakelijking van het grond- en vastgoedbeleid en -beheer.	4. Overzicht gereed van alle gronden en gebouwen op de balans van Domeinen.	1 februari 2022		Bij de inventarisatie van niet uitgegeven gronden bleek dat het kadaster niet op een efficiënte manier te raadplegen is. Een interviewtraject wordt gestart om de kennis over niet uitgegeven gronden op te halen uit de organisatie. De verwachting is dat hiermee 80% van de betreffende gronden in beeld kan worden gebracht.
		E.7.3	Schoon door de poort.	2. Alle extra inkomsten en uitgaven m.b.t. tot facturatie, wederuitgifte en legalisatie opnemen in de supplettoire begroting.	1 maart 2022		Er wordt een budgettaire constructie uitgewerkt waarmee de projecten van maatregel E7 budget-neutraal uitgevoerd kunnen worden.
		E.7.4	Bijdrage aan de economische ontwikkeling.	2. Uitwerking principenota's over gebiedsontwikkelingen Rif en Colon	Q1 2022		Uitwerken van nota's is in gang gezet met ondersteuning van de gemeente Amsterdam. Overleg over defensieterrein loopt.

		E.7.5	Bijdrage aan de overheidskas.	1. Plan van aanpak inhaalslag correcte facturatie erfpacht en huur (incl. opschoning debiteurenadministratie) en ondersteuning verzakelijking overheidshuisvesting.	1 januari 2022		Plannen van Aanpak zijn gereed. De budget-neutrale begrotingswijziging is in gang gezet, zodat er tevens een bijdrage aan de overheidskas plaats zal vinden.
THEMA F: ZORG							
F.1	Om COVID-19 te kunnen beheersen en beheersbaar te houden worden de adviezen van het OMT Cariben (24 april 2020 en 3 juni 2020) doorgevoerd, waaronder in ieder geval de volgende maatregelen: - op peil houden beschikbare IC-capaciteit; - versterken diensten publieke gezondheid (o.a. i.v.m. bron- en contactonderzoek) - op voorraad houden van voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM); - vergoten en op peil houden testcapaciteit; - invoeren syndroom surveillance; - garanderen voldoende air-ambulance capaciteit; - Aankoop COVID vaccin en doorvoeren vaccinatieprogramma (vanaf beschikbaar zijn vaccin).	F.1.1	Doorlopend				Curaçao werkt, met ondersteuning van VWS, aan het beheersen en bestrijden van de (gevolgen van) COVID-19. Dit is een doorlopende activiteit.
F.2	In het kader van doelmatigheid worden overbodige dubbelingen in het zorgaanbod van de verschillende ziekenhuizen en andere inefficiënties in kaart gebracht en teruggedrongen, middels opstellen en uitvoeren plan samenwerking regionale ziekenhuizen Caribisch gebied Koninkrijk en maken bestuurlijke afspraken, waaronder in ieder geval wordt verstaan: - reduceren van het aantal medische uitzendingen naar derde landen door uitbreiding van zorgaanbod binnen het Caribisch gebied van het Koninkrijk (top-specialistische zorg); - gezamenlijke inkoop medicatie, middelen, materialen en apparatuur; - regionaal opleiden en capaciteitsplanning van zorgpersoneel (kosten opleiding reduceren door minder opleiden in het buitenland); - rationalisering laboratoriumzorg en reductie aantal laboratoria; - medische specialisten die verzekerde zorg leveren in loondienst van ziekenhuizen (sterfhuisconstructie); - versterken samenwerking eerstelijnszorg en tweedelijnszorg; - herijken bekostigingswijze en tarieven tweedelijnszorg samen met zorgverzekeraars en Nederlandse zorgautoriteit.	F.2.1	Begin december is een seminar gehouden met alle stakeholders om openstaande punten met betrekking tot de formele oprichting van een coöperatie te adresseren – waarvan de uitkomsten bij het opstellen van deze UA nog niet bekend waren. Insteek is, het resultaat in een ministerieel vierlandenoverleg aan de gezagdragers van de landen voor te leggen.				Het seminar en het ministerieel vierlandenoverleg is gehouden. Er zijn afspraken gemaakt om te komen tot de formele oprichting van een coöperatie. Deze afspraken zullen worden meegenomen in de volgende uitvoeringsagenda('s).

F.3	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek naar de doelmatigheid (inclusief bekostiging) en effectiviteit van de zorg en de uitkomsten van maatregel F.2 zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Gedacht kan worden aan herijken verzekeringspakket en invoeren van eigen betalingen.	F.3.1	Een plan van aanpak vaststellen voor de inrichting van het traject om de duurzame betaalbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit van het zorgstelsel te realiseren. Hierbij wordt zowel de financieringskant, als de kostenkant (modernisering zorgstelsel waaronder governance) meegenomen.	2. Start overleg hervormingsprogramma zorg.	2022		In het tweede kwartaal van 2022 zal het overleg over een hervormingsprogramma zorg starten. Uitvoeringsresultaten zullen neerslaan in de uitvoeringsagenda Q3.
		F.3.2	De werkgroep SVB maatregelen werkt opties uit die op de korte termijn een bijdrage leveren aan de houdbaarheid van de sociale zekerheid en de zorg (zie ook E.4.1.3).	2. Maandelijkse rapportage SVB-maatregelen, waaruit blijkt dat Curaçao op schema is om evenwicht in het schommelfonds te bereiken in 2022 en 2023 zonder de landsbijdrage te verhogen.	Maandelijks, laatste dag van de maand.		De rapportage SVB maatregelen wordt maandelijks opgeleverd en laat voldoende voortgang zien op het bereiken van evenwicht in het schommelfonds.
		F.3.3	Implementatie maatregelen ter minimalisering verliezen bij het ziekenhuis CMC.	1. Maandelijkse rapportage over voortgang gereed, waaruit de succesvolle voortgang van Curaçao blijkt om het doel – het minimaliseren van verliezen bij het CMC – te behalen. Hierbij kan worden verwezen naar de verschillende trajecten zoals beschreven in het Plan van aanpak 'Verduurzaming CMC'. De rapportage wordt iedere 15e van de maand vanaf augustus bij de TWO aangeleverd (doorlopend). 3. Uitvoering van het geactualiseerde plan van aanpak 'Verduurzaming CMC'.	Maandelijks per de 15e van de maand.	Doorlopend	De maandelijkse voortgangsrapportages worden opgeleverd en geven inzicht in de voortgang van de uitvoering van het geactualiseerde plan van aanpak 'verduurzaming CMC'. Er wordt uitvoering gegeven aan het geactualiseerde plan van aanpak 'verduurzaming CMC', waarbij de voornaamste eerste stap het onderzoek van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) betreft. Eind maart levert de NZa haar rapport op. De dan geadviseerde maatregelen ter verduurzaming van het CMC, worden als onderdeel van een volgende uitvoeringsagenda opgenomen.
THEMA G: ONDERWIJS							
G.1	Een expertgroep uit de vier landen / groep onderwijsexperts uit de vier landen voert een doorlichting uit van het gehele onderwijsbestel, met inbegrip van alle publieke en particuliere betrokken partijen, inclusief de overheid. Hierbij komen in ieder geval aan de orde: - onderwijskwaliteit, lesmethoden en – middelen; - aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt; - doorstroom tussen ko, po, vo en mbo/ho/wo (al dan niet in Europees Nederland);	G.1.1	Uitvoeren doorlichting op basis van vastgesteld plan van aanpak.	3. Tussenrapportage gereed.	30 april 2022		Er is op dit moment geen reden om te verwachten dat de deadline niet zal worden gehaald.
				4. Eindrapportage gereed.	30 oktober 2022		
		G.1.2	Achterstallig onderhoud onderwijshuisvesting aanpakken.	6. Vaststellen technische basisnormering door bestuurlijke werkgroep. 7. Selectie schoolgebouwen gereed.	30 november 2021	30 november 2021	

	<p>- doelmatigheid en doeltreffendheid van de onderwijsbekostiging, mitigeren van inefficiënties in het systeem; - versterken van de kwaliteitsverbetering door effectief toezicht door onder andere de inspecties; samenwerking onderwijs- en ontwikkelingsvoorzieningen in de regio (en eventueel Europees Nederland).</p> <p>Hierbij worden in elk geval de onderwijsinspecties van de vier landen betrokken.</p> <p>Op basis van de uitkomsten van de doorlichting worden maatregelen ontwikkeld en geïmplementeerd.</p>			<p>8. Vaststellen normen en aantal gebouwen op bestuurlijk niveau.</p> <p>9. Onderhoudsplan inclusief financieringsplan gereed.</p> <p>10. Opstellen strategisch huisvestingsplan.</p>	<p>31 december 2021</p> <p>28 februari 2022</p>		<p>De technische basisnorm en het maximum aantal van 60 op te knappen scholen is door de Stuurgroep vastgesteld. Beiden worden door OWCS vastgelegd in een landsbesluit of ministeriële beschikking.</p> <p>Ten tijde van het opstellen van de Uitvoeringsrapportage is de verwachting dat deze deadline wordt gehaald.</p> <p>Het strategisch huisvestingsplan kan pas worden afgerond als ook de doorlichting van het onderwijs is uitgevoerd en over is besloten (G.1.1).</p>
THEMA H: VERSTERKEN RECHTSSTAAT							
H.1	<p>In het belang van stabiliteit van de openbare orde en veiligheid worden tot nader orde geen bezuinigingen toegepast die de operationele uitvoeringscapaciteit binnen de meest vitale sectoren van de rechtsstaat (Politie, Douane, Landsrecherche, OM, Hof, Kustwacht, gevangeniswezen en de veiligheidsdienst) beperken.</p>	H.1.1	Doorlopend				Er wordt onderzocht of de uitvoeringscapaciteit van de meest vitale sectoren van de rechtsstaat niet in het gedrang komt i.v.m. mogelijke bezuinigingen. Zie ook de evaluaties onder H1.2
		H.1.2	Evaluatie formatie, bezetting en begroting genoemde diensten van 2018-2021 om operationele uitvoeringscapaciteit te bepalen.	<p>1. Evaluatie Politie, Landsrecherche en gevangeniswezen gereed.</p> <p>2. Evaluatie Douane en OM</p>	<p>31 december 2021</p> <p>1 maart 2022</p>		<p>Het rapport is eind december opgeleverd en wordt gezien in samenhang met de evaluatie van de douane en het OM (H.1.2.2).</p> <p>De verwachting is dat het rapport eind maart gereed is. Dan kan het in samenhang worden gezien met de reeds afgeronde evaluatie van de politie, Landsrecherche en het gevangeniswezen (H.1.2.1).</p> <p>Zie H.19.</p>
H.2	<p>Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of en hoe de (fysieke en online) goksector hervormd moet worden. Doelstelling is het verhogen van de inkomsten voor de overheid.</p> <p>Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.</p>	H.2.1	Dit wordt meegenomen in relatie tot H.19.				
H.9	<p>Landen werken gezamenlijk toe naar een geharmoniseerd niveau van bescherming persoonsgegevens binnen het Koninkrijk middels een Rijkswet. Een plan van aanpak zal worden ontwikkeld en geïmplementeerd.</p>	H.9.1	Projectfase uitvoeren op basis van vastgesteld plan van aanpak .	4. Concept wetsontwerp gereed.	1 juli 2022		Het concept wetsontwerp zal in het JVO van juli 2022 geagendeerd worden.

H.12	<p>Beheer en toezicht t.a.v. het criminaliteitsfonds wordt op orde gebracht. Curaçao en Sint Maarten volgen de aanbevelingen uit de rapporten van de Raad voor de Rechtshandhaving op.</p> <p>Uiterlijk 1 april 2021 hebben de landen een onafhankelijke organisatie aangewezen die het fonds controleert op het opvolgen van de aanbevelingen en rapporteert of het fonds naar behoren werkt.</p>	H.12.2	<p>Aangewezen onafhankelijke organisatie controleert opvolging aanbevelingen en rapporteert of het fonds naar behoren werkt.</p>	<p>1. Implementatie aanbevelingen worden gemonitord.</p>	Doorlopend		<p>In januari is een nieuwe voortgangsrapportage opgeleverd. De projectgroep gaat het activiteitenoverzicht en bijbehorende planning voor het komende jaar kritisch bezien. Dit teneinde in de uitvoeringsagenda Q2 passende resultaten op te nemen.</p>
H.17	<p>Curaçao komt met behulp van Defensie voor 1 maart 2021 met een plan van aanpak om de verouderde dienstplichtverordeningen aan te passen en om de CURMIL te professionaliseren, waarbij onder andere de doorstroommogelijkheden van de CURMIL naar de landelijke veiligheidspartners worden verankerd.</p>	H.17.1	<p>Opstellen plan van aanpak gericht op verdere professionalisering van de CURMIL, waar actualisatie van de Dienstplichtverordening een onderdeel van is.</p>	<p>2. Actualiseren dienstplichtverordening.</p>			<p>Curaçao werkt met Defensie aan de actualisering van de dienstplichtverordening. Uitvoering geschiedt in goed overleg. Een specifiekere tijdsplanning wordt nog bepaald.</p>
H.18	<p>Curaçao heeft op 1 april 2021 de benodigde stageplaatsen beschikbaar gesteld ten behoeve van het Sociaal Vormings Traject.</p> <p>Curaçao en Defensie sluiten voor 1 februari 2021 een convenant dat hierop toeziet.</p>	H.18.1	<p>Op basis van een gesloten convenant benodigde stageplaatsen beschikbaar stellen.</p>	<p>4. Plan van aanpak SVP/LWT afgerond.</p>	30 november 2021		<p>Het plan van aanpak is op 1 december door de Raad van Ministers goedgekeurd.</p>
				<p>5. Aanvang opleiding.</p>	1 maart 2022		<p>Curaçao en Defensie staan in de startblokken om op 1 maart van start te gaan met de opleidingen.</p>
				<p>6. Leerwerktrajecten beschikbaar.</p>	juli 2022		
				<p>7. Financiering gereed houden ten behoeve van arbeidsplaatsen.</p>	31 maart 2022		<p>Het Land Curaçao heeft de financiële dekking verzorgd.</p>
H.19	<p>Curaçao komt met een getrappt plan voor de modernisering en hervorming van het aanbod van online-kansspelen. Dit plan bevat tevens een realistisch tijdsplanning met bijbehorende mijlpalen. De modernisering en hervorming omvat ten minste:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wet- en regelgeving die voorziet in een onafhankelijke toezichthouder op online kansspelen. Zij verstrekt ook licenties en handhaaft indien nodig, waarbij als uiterste interventie de licentie kan worden ingetrokken. 2. Waarborgen dat aanbieders van online kansspelen vanuit Curaçao handelen conform wet- en regelgeving van de landen waarop zij zich richten. 3. Maatregelen om (via de Curaçao Gaming Control Board en de Belastingdienst) de door licentiehouders verschuldigde belastingen en licentievergoedingen te innen. 	H.19.1	<p>Uitwerken maatregel deel 1.</p>	<p>2. Vastgesteld plan van aanpak (inclusief conceptwetgeving) voor deel 1.</p>	3 december 2021		<p>Het concept plan van aanpak is in november 2021 afgestemd tussen de NHC en het COHO i.o.. Begin 2022 is het concept aangevuld met essentiële informatie, zodat vaststelling op 16 februari 2022 door de Raad van Ministers heeft plaatsgevonden. Op basis van het plan van aanpak zullen de vervolgstappen voor de Uitvoeringsagenda Q2 worden bepaald.</p>

Bijlage A.3: Voortgang Uitvoeringsagenda Sint Maarten op activiteitsniveau

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting		
THEMA A: FINANCIËEL BEHEER							
A.1	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de financiële kolom wordt versterkt. Hierbij wordt in ieder geval gekeken naar de financiële en beleidscontrole (centraal en bij de diensten), de auditfunctie, en de positie van de Raad van Advies en de Algemene Rekenkamer. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.1.1	Onderzoek naar bestaande financiële werkprocessen, waaronder in ieder geval de processen procure to pay en order to cash, en een inventarisatie van de daarbij gebruikte systemen. Inclusief fit/gap analyse ten behoeve van A.1.2.	4. Concept onderzoeksrapportage gereed en aangeboden aan opdrachtgevers. 5. Definitieve onderzoeksrapportage opgeleverd.	1 maart 2022 Maart 2022	 	Het onderzoek loopt en de eerste resultaten zijn ontvangen. Momenteel vindt afstemming plaats over de wijze van rapporteren en het vervolgtraject. Zie resultaat A.1.1.4.
		A.1.2	Verkenning mogelijkheden implementatie nieuw boekhoudsysteem.	1. Verkenning vereisten voor een nieuw aan te schaffen boekhoudsysteem voltooid.	Conform planning A.1.1		Het onderzoek loopt en zal naar verwachting tijdig worden afgerond.
		A.1.3	Doorlichting door Nederland samen met Sint Maarten van de praktijk van het begrotingsproces (met name de voorbereiding en opstelling van de begroting voor het komende jaar en de uitvoering van het lopende jaar (begrotings-wijzigingen): begrotingsproces, begrotingsregels, meerjaren-ramingen (gewone dienst en kapitaaldienst), taken/ verantwoordelijkheden/bevoegdheden en (meest) relevante actoren.	4. Onderzoeksrapportage gereed en aangeboden aan opdrachtgever.	1 januari 2022		Het onderzoek is afgerond.
				5. Definitieve onderzoeksrapportage opgeleverd.	Januari 2022		De definitieve onderzoeksrapportage wordt eind februari opgeleverd. De afstemming heeft meer tijd in beslag genomen dan voorzien.
		A.1.4	Vaststellen achterstallige jaarrekeningen.	2. Publicatie jaarrekeningen 2017 en 2018.	27 oktober 2021		De jaarrekeningen zijn vastgesteld maar nog niet gepubliceerd.
				3a. Aanbieden jaarrekening 2019 aan Raad van Advies.	31 januari 2022		De jaarrekening ligt nog ter controle bij SOAB. Controle is vertraagd door ziekte i.v.m. corona, maar is zo goed als afgerond. Daarna zal nog controle door de Algemene Rekenkamer plaatsvinden.
				3b. Publicatie jaarrekening 2019.	1 april 2022		Door de vertraging bij de controle door SOAB zal vermoedelijk de beoogde publicatiedatum niet gehaald worden.
				4a. Aanbieden jaarrekening 2020 aan Raad van Advies.	1 april 2022		Jaarrekening ligt nog ter controle bij SOAB. Controle is vertraagd door ziekte i.v.m. corona. Planning van SOAB was om de controle in februari af te ronden, maar dit zal waarschijnlijk niet meer worden gehaald. Daarna zal nog controle door de Algemene Rekenkamer plaatsvinden.
				4b. Publicatie jaarrekening 2020.	31 mei 2022		Door de vertraging bij de controle door SOAB wordt mogelijk de beoogde publicatiedatum niet gehaald.
		A.1.5	Op orde brengen van de balans door een opschoning van o.a. posten debiteuren, crediteuren en activa.	3. Opschoning van balansposten afgerond.	1 september 2022		De opschoning van de balansposten loopt conform verwachting.

		A.1.6	Juridisch kader aanpassen als basis om financiële kolom te versterken.	1. Inventarisatie landsverordeningen versterken financiële kolom.	1 maart 2022		De inventarisatie zal worden gestart en is deels afhankelijk van de resultaten van A.1.1 en A.1.3. Op beide trajecten is sprake van vertraging waardoor de deadline van deze activiteit ook verschoven zal moeten worden.
		A.1.7	Onafhankelijke advisering over het verkorten van de doorlooptijd van de oplevering en de controle van de jaarrekening.	1. Plan van aanpak opgesteld	1 februari 2022		Het plan van aanpak is opgesteld.
				2. Plan van aanpak vastgesteld	1 maart 2022		Het plan van aanpak is vastgesteld.
A.2	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of en hoe het gebruik van betrouwbare statistische informatie en data ten behoeve van beleidsontwikkeling en besluitvorming kan worden versterkt. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.2.1	Uitvoeren van een peer review op het Department of Statistics	4. Peer review visit uitgevoerd.	1 februari 2022		Het peer review visit kon door corona geen doorgang vinden in januari. Het is in overeenstemming met betrokken partijen uitgesteld naar april 2022.
				5. Rapportage opgeleverd.	1 maart 2022		Zie opmerking hiervoor. De rapportage zal uiterlijk 1 juni 2022 worden opgeleverd.
A.3	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of het subsidiebeleid, de uitvoering en de bestaande subsidierelaties voldoen aan de eisen: rechtmatigheid, legitimiteit, effectiviteit en efficiency. Op basis van de uitkomsten zullen aanpassingen aan beleid en/of uitvoering worden doorgevoerd en onrechtmatig verstrekte subsidies met inachtneming van de wettelijke kaders en rechtsbeginselen (indien proportioneel) worden teruggevorderd.	A.3.0	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.				
A.4	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de inkoopfunctie kan worden versterkt, zodat de overheid op een zo doelmatige en effectief mogelijke wijze de inkoop van goederen en diensten kan verrichten. Daarbij zal centralisatie worden overwogen. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.4.0	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.				
A.5	Er wordt een Disaster Risk Management beleid, inclusief een Disaster Risk Financing strategie opgesteld en geïmplementeerd.	A.5.1	Opstellen van Disaster Risk Management beleid.	4. Visie op Disaster Risk Management vastgesteld.	1 maart 2022		De voortgang verloopt goed.

THEMA B: KOSTEN EN EFFECTIVITEIT PUBLIEKE SECTOR							
B.1	De landen dragen zorg voor de continuïteit van vitale processen, waaronder in ieder geval wordt verstaan: elektriciteit, olievoorziening, internet en datadiensten, drinkwatervoorziening, vlucht- en vliegtuigafhandeling, scheepvaartafhandeling, betalingsverkeer, de hulpdiensten en communicatie daartussen en medische instellingen.	B.1.1	Doorlopend.				Hiervoor wordt zorggedragen door Sint Maarten.
B.2	Op basis van een integrale doorlichting van de (semi-) overheidsbedrijven en overheidsentiteiten naar legitimiteit van publiek aandeelhouderschap (dienen ze publieke belangen/doelen?), effectiviteit (bereiken ze de doelstellingen?) en doelmatigheid zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Doelstelling is het versterken van de governance en van de bedrijfsvoering om (toekomstige) verliezen en daarmee risico's voor de begroting van Sint Maarten te voorkomen. Het is geen doelstelling om te komen tot afstoten dan wel (deels) vervreemden van (semi-) overheidsbedrijven en overheidsentiteiten die een vastgesteld publiek belang dienen.	B.2.2	Uitvoeren doorlichting overheids-nv's	3. Aanbesteding afgerond.	1 februari 2022		De aanbesteding is afgerond.
B.3	Op basis van bestaand en/of aanvullende onderzoek wordt met de landen toegewerkt naar een versterking van het luchtvaartstelsel binnen het Koninkrijksverband. Het kan hierbij gaan om nauwe samenwerking van organisaties en het organiseren van uniforme werkprocessen, conform de internationale veiligheidseisen, waarbij gestuurd wordt op efficiëntie en kostenvermindering.	B.3.1	Afspraken die gemaakt worden in de regiegroep Luchtvaart zijn leidend bij de uitvoering van deze maatregel. Vooralsnog worden geen separate afspraken gemaakt in de uitvoeringsagenda.				
B.4	Op basis van een integrale doorlichting zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd om de kwaliteit, effectiviteit en uitvoeringskracht van de overheidsorganisatie te verbeteren, waaronder ook wordt verstaan de slagkracht van de ministeriële staven.	B.4.1	Verkenning mogelijkheden wetgevingspool t.b.v. tijdelijke versterking wetgevingsfuncties.	3. Definitieve keuze voor een nader uit te werken oplossingsrichting gemaakt.	15 december 2021		De rapportage is opgeleverd. B.4.3 betreft vervolgacties op de verkenning van B.4.1.
		B.4.2	Doorlichting wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.				
		B.4.3	Versterking wetgevingsfuncties	4. Roadmap acties versterking wetgevingscapaciteit gereed. 5. Roadmap versterking wetgevingscapaciteit vastgesteld.	1 april 2022		De voortgang verloopt goed.
					1 mei 2022		De voortgang verloopt goed.

B.5	Op basis van onderzoek naar de primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden (waaronder overwerkvergoedingen, verlofregelingen, bijzondere beloningen en toeslagen, reizen en reisvergoedingen, etc.) worden voorstellen voor mogelijke versoering ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.5.3	In aanvulling op het vergelijkend onderzoek naar de primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden wordt een benchmark onderzoek uitgevoerd waarin de arbeidsvoorwaarden uit de (semi)publieke sector worden vergeleken met de private sector.	1. Plan van aanpak aanvullend benchmark onderzoek gereed.	1 februari 2022		Naar aanleiding van het vergelijkend onderzoek naar de arbeidsvoorwaarden in de (semi)publieke sector is de behoefte ontstaan aan aanvullende informatie ten aanzien van de relatieve arbeidsmarktpositie van de landen ten opzichte van de private sector in het eigen land. Het concept plan van aanpak is gereed en ligt ter afstemming bij de leden van de begeleidingscommissie. Opstellen van het concept plan van aanpak heeft meer tijd gekost dan voorzien en derhalve enige vertraging opgelopen.
				2. Plan van aanpak aanvullend benchmark onderzoek vastgesteld.	1 maart 2022		Vanwege de vertraging bij B.5.3.1 zal ook het vaststelling van het plan van aanpak iets opschuiven, verwachting is dat dit medio maart kan plaatsvinden.
				3. Aanbesteding aanvullend benchmark onderzoek gestart.	1 maart 2022		Ten tijde van het opstellen van deze uitvoeringsrapportage zijn er geen aanwijzingen dat de deadline niet zal worden gehaald.
B.6	In het kader van een optimale personele inzet wordt de formatie, bezetting en daadwerkelijke aanwezigheid en inzetbaarheid van medewerkers van overheid en overheidsorganisaties onderzocht. Indien medewerkers onterecht loon ontvangen worden, afhankelijk van de situatie, maatregelen getroffen (o.a. stopzetten salaris, ontslagtraject).	B.6.1	Inventarisatie van de formatie, de bezetting en de daadwerkelijke aanwezigheid en inzetbaarheid van medewerkers van het ministerie van Justitie.	3. Functie boek/formatieplan ministerie van Justitie vastgesteld.	1 maart 2022		Het functieboek is vastgesteld op 20 december 2021 bij LBHAM tot wijziging van het Organisatiebesluit Justitie (AB 2021 no. 78), dat is gepubliceerd in de landscourant van 24 december 2021. De Ombudsman heeft tevens bij brief d.d. 27 januari 2022, de minister van justitie geïnformeerd dat zij geen bezwaar heeft tegen de inwerkingtreding (bij landsbesluit) van het functieboek van het ministerie van justitie. De voorbereidingen voor de plaatsingsprocedure zijn reeds begonnen.
				4. Landsbesluiten houdende algemene maatregelen van bestuur in verband met functieboek ministerie van Justitie gepubliceerd.	1 maart 2022		Gereed, zie onder punt B.6.1.3.
		B.6.2	In het kader van capacity building en capacity retention worden een medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) en een exit-survey uitgevoerd.	1. Plan van aanpak MTO en exit-survey gereed.	1 april 2022		Op dit moment wordt de mogelijkheid verkend om gebruik te maken van een bestaande tool voor werkbelevingsonderzoeken welke is ontworpen voor de publieke sector.
				2. Plan van aanpak MTO en exit-survey vastgesteld.	1 mei 2022		Zie punt B.6.2.1.
B.7	Er wordt een aanpak ontwikkeld gericht op het terugdringen en beheersen van de kosten voor externe inhuur.	B.7.0	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.				

B.8	Op basis van een doorlichting van de HR-functie (beleid, HR-advies, administratie en instrumentarium) worden verbetervoorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.8.1	Identificeren verbeterpunten op basis van overzicht van de bestaande situatie.	4. Bevindingen en aanbevelingen ten behoeve van de roadmap vastgesteld.	Afhankelijk van afronding aanvullend onderzoek.		Het door Sint Maarten geïnitieerd aanvullend onderzoek naar één van de conclusies uit het rapport naar aanleiding van de eerder uitgevoerde quick review zou naar verwachting in december gereed zijn. De conceptrapportage is opgeleverd en op 18 februari wordt de definitieve rapportage verwacht waarna vervolgstappen kunnen worden bepaald.
		B.8.2	Implementeren aanbevelingen ten aanzien van geïdentificeerde verbeterpunten in de Roadmap.	1. Plan van aanpak implementatie verbeterpunten (inclusief financiële dekking) gereed.	1 april 2022		Door de onderzoekers van de quick review is een concept road map opgeleverd. Hieruit wordt een plan van aanpak gedistilleerd. Ten tijde van het opstellen van deze uitvoeringsrapportage zijn er geen aanwijzingen dat de deadline niet zal worden gehaald.
				2. Plan van aanpak implementatie verbeterpunten (inclusief financiële dekking) vastgesteld.	1 mei 2022		Zie punt B.8.2.1.
B.9	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt strategisch personeelsbeleid ontwikkeld. Hieronder wordt in ieder geval verstaan: - een strategische personeelsplanning i.r.t. de uitkomsten van de doorlichting onder B.4; - invoer van een prestatie-management systeem binnen het ambtelijk apparaat; - het beperken van de politieke invloed op personeelsaangelegenheden.	B.9.1	Identificeren verbeterpunten op basis van overzicht van de bestaande situatie.	4. Bevindingen en aanbevelingen ten behoeve van de roadmap vastgesteld.	Afhankelijk van afronding aanvullend onderzoek.		zie B.8.1.
		B.9.2	Implementeren aanbevelingen ten aanzien van geïdentificeerde verbeterpunten in de Roadmap.	1. Plan van aanpak implementatie verbeterpunten (inclusief financiële dekking) gereed.	1 april 2022		Door de onderzoekers van de quick review is een concept road map opgeleverd. Hieruit wordt een plan van aanpak gedistilleerd. Ten tijde van het opstellen van deze uitvoeringsrapportage zijn er geen aanwijzingen dat de deadline niet zal worden gehaald.
				2. Plan van aanpak implementatie verbeterpunten (inclusief financiële dekking) vastgesteld.	1 mei 2022		Zie punt B.9.2.1.
B.10	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen de behoefte en kosten met betrekking tot huisvesting inzichtelijk worden gemaakt en mogelijkheden tot kostenverlaging en verbeteringen worden onderzocht en, indien aanwezig, worden doorgevoerd. Beoogd is een kostenreductie van 20% in 5 jaar (begroting 2020 als ijkpunt) die verwerkt is in de begroting voor 2025.	B.10.2	Implementatieplan kostenverlaging en verbeteringen ten aanzien van huisvesting.	1. Implementatieplan gereed.	15 december 2021		De benodigde technische assistentie is laat geleverd. De afgesproken deadline voor het opleveren van het implementatieplan (1 april 2022) zal naar alle waarschijnlijkheid wel worden gehaald.
				2. Implementatieplan vastgesteld.	1 april 2022		De voortgang verloopt goed.
B.11	In het kader van een efficiënte overheid zullen de mogelijkheden voor een digitale overheidsomgeving en digitale dienstverlening worden onderzocht. Op basis van een onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.11.0	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.				

B.14	Sint Maarten zal voldoen aan de richtlijnen van het CFATF met betrekking tot bestrijding van fraude en witwassen. Er wordt een plan van aanpak opgesteld en geïmplementeerd.	B.14.1	Plan van aanpak National Risk Assessment (NRA).	1. Inventarisatie ten behoeve van National Risk Assessment gereed.	1 januari 2022		De inventarisatie heeft reeds plaatsgevonden eind 2021 en de bevindingen zijn meegenomen in twee afzonderlijke plannen van aanpak.
				2. Plan van aanpak NRA gereed.	1 maart 2022		Het concept plan van aanpak is opgeleverd. Door het COHO i.o. zijn enkele vragen/opmerking geplaatst welke waar nodig zullen worden verwerkt. Hierna is het plan van aanpak gereed om vastgesteld te worden en kan gestart worden.
				3. Plan van aanpak NRA vastgesteld.	1 april 2022		Zie punt B.14.1.2.
		B.14.2	Uitvoering National Risk Assessment (NRA).	1. voortgangsrapportage eerste kwartaal 2022.	1 mei 2022		De uitvoering gaat op korte termijn van start.
B.15	Om de corporate governance van overheidsbedrijven te verbeteren zal het "protocol corporate governance (2020)" (wettelijk) worden vastgelegd en zullen de adviezen van de taskforce corporate governance (2020) worden geïmplementeerd.	B.15.2	Uitvoeren implementatieplan.	4. Voortgangsrapportage 2 ingediend waaruit blijkt dat uitvoering van het implementatieplan in voldoende mate conform planning verloopt.	15 februari 2022		De voortgangsrapportage is op tijd opgeleverd en er is voldoende voortgang geboekt.
THEMA C: BELASTINGEN							
C.1	Om inkomsten te verhogen en het stelsel robuuster en eenvoudiger te maken zal een integrale doorlichting worden uitgevoerd van het fiscale stelsel inclusief de inkomstenbelasting. De volgende voorstellen zullen worden meegewogen: - Verbreding van de belastingbasis, verschuiving van directe naar indirecte belastingen en invoering VAT/BTW van 12,5 procent, conform voorstellen van de Fiscal Affairs Department (FAD) van het IMF of ABB conform fiscaal stelsel Caribisch Nederland. - Maatregelen gericht op substantiële vermindering van belastinguitgaven en bijdragen/overdrachten aan derden. - Beperken bestuurlijke inmenging/discretionaire bevoegdheden van zowel ambtenaren als bestuurders (m.b.t. aftrekposten, 'tax holidays'). Op basis van de doorlichting en adviezen zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Rekening zal gehouden worden met internationale regels van o.a. de OECD.	C.1.1	Doorlichting van het fiscale stelsel met als doel te komen tot een advies ten aanzien van een stelselhervorming gericht op vereenvoudiging van het stelsel, beperking van bestuurlijke inmenging en een verbreding van de belastinggrondslag.	1. Plan van aanpak aanvullend onderzoek hervorming fiscale stelsel gereed.	1 december 2021		Na gesprekken tussen het COHO i.o. (geadviseerd door adviseurs van het Nederlandse ministerie van Financiën) en Afdeling Fiscale Zaken/ministerie van Financiën Sint Maarten is overeengekomen dat het op dit moment niet opportuun is om onderzoeksvragen voor te leggen. Zoals vermeld onder punt 3 worden de reeds geformuleerde - o.a. door IMF - richtingen eerst nader uitgewerkt. Deze richtingen worden voorgelegd ter consultatie aan de COM, het parlement van Sint Maarten en stakeholders. Input en vragen die voortkomen uit deze kanalen worden voorgelegd aan een advieskantoor.
				2. Plan van aanpak aanvullend onderzoek hervorming fiscale stelsel vastgesteld.	15 januari 2022		Zie punt C.1.1.1.
				3. IMF heeft advies uitgebracht ten aanzien van een stelselhervorming. Deze adviezen worden nader uitgewerkt (C.1.2). Op basis hiervan worden mogelijk nadere vragen voorgelegd aan een onderzoeksbureau.	Voorleggen van nadere vragen wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.		

		C.1.2	Vormgeven richtingen ten aanzien van de hervorming van het fiscale stelsel op basis van de aanbevelingen van het IMF en de eerdere voorstellen van Sint Maarten.	1. Beslisnotitie ten aanzien van stelselhervorming vastgesteld in de Ministerraad van Sint Maarten. 2. Beslisnotitie ten aanzien van stelselhervorming behandeld in de Staten van Sint Maarten.	medio februari 2022 Zo spoedig mogelijk		Beslisnotitie/ position paper is in concept gereed. Momenteel vindt afstemming plaats tussen Sint Maarten en Nederland waarna de notitie zal worden voorgelegd aan de Ministerraad van Sint Maarten ter behandeling. Zie punt C.1.2.1.
C.2	De Belastingdienst zal benodigde gegevens van de bancaire sector gaan ontvangen, voor zover dat nog niet gebeurt.	C.2.2	Start informatie-uitwisseling.	1. Start informatie delen 2. Start informatie ontvangen	1 september 2022 1 september 2022		Vorbereiding van de maatregel loopt. Zie punt C.2.2.1.
C.3	Compliance-programma's worden voortgezet/opgesteld.	C.3.1	Wordt meegenomen in fase 2 van C.4.				Zie C.4.
C.4	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt bepaald of en hoe de Belastingdienst kan worden geoptimaliseerd en gemoderniseerd, dusdanig dat belastinginning effectief en efficiënt kan plaatsvinden. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	C.4.1	Fase 1: Uitvoeren van enkele quick reviews naar geïdentificeerde bottlenecks en quick wins.	4. Onderzoeksopdrachten aanbesteed ten aanzien van: (a) onderzoek personele capaciteit en (b) onderzoek behoefte ICT-ondersteuning.	1 april 2022		Ten aanzien van de personele capaciteit wordt onder meer een leer- werktraject verkend. De voortgang verloopt naar verwachting.
		C.4.2	Aanschaf online portal voor de invoer van de belastingmiddelen loonbelasting, Inkomstenbelasting en Belasting op bedrijfsomzetten.	2. Besluitvorming ten aanzien van aanschaf portal. 3. Onderzoeksopdracht Cartac gereed. 4. Onderzoek (quick review) ten aanzien van aanschaf portal gestart.	1 december 2021 1 februari 2022 1 maart 2022		Medio november is overeengekomen dat extern advies wordt ingewonnen over de aanschaf van het portal. De besluitvorming hieromtrent is complex gezien de overige staat van de ICT-ondersteuning van de Belastingdienst. Afstemming met Cartac heeft plaatsgevonden en verwacht wordt dat tijdig gestart kan worden met het uitvoeren van de review. Zie punt C.4.2.3.
		C.4.3	Opschonen van de CRIB-bestanden waarbij foutieve NAW-gegevens worden hersteld, relaties tussen entiteiten correct worden geregistreerd, personen die onterecht op actief staan worden gecorrigeerd.				C.4.3 loopt mee met C.4.4.
		C.4.4	'Quick win'-maatregelen: voorbereiden en uitvoeren van (a) opschoning databestanden (zie C.4.3), (b) wegwerken achterstanden en (c) versneld innen en invorderen van achterstallige bedragen.	5. Voortgangsrapportage ten aanzien van de uitvoering van de quick wins inclusief reflectie.	1 maart 2022		Medio februari wordt aangevangen met het wegwerken van de achterstanden. De voorbereiding van de overige quick wins loopt wederom achter bij de planning. Dit ligt grotendeels aan beschikbaarheid van externe leveranciers. De voortgangsrapportage wordt naar verwachting 1 maart opgeleverd.
C.5	Er wordt een Belastingregeling voor Nederland en Sint Maarten overeengekomen, in lijn met minimum Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) voorwaarden waarbij o.a. wordt gekeken naar het voorkomen mogelijke winstverschuivingen.	C.5.1	Overeenkomen onderlinge regeling tussen Nederland en Sint Maarten	1. Ambtelijke overeenstemming over inhoud en behandeling in Rijksministerraad.	1 juli 2022		Vooralsnog zijn geen aanwijzingen dat de (nieuwe) deadline niet wordt gehaald.

C.6	Wetgeving ten behoeve van ondertekening en inwerkingtreding Establishment Agreement Wereldbank wordt aangenomen en geïmplementeerd.	C.6.1	Implementatie wetgeving (belastingparagraaf) Establishment Agreement Wereldbank.	3. Wetgevingsconcepten en Nader Rapport tezamen met een advies via de Dienst Buitenlandse Betrekkingen verstuurd aan de Ministerraad (MR) voor goedkeuring/besluit.	Zo spoedig mogelijk	De ministerraad heeft de twee landsverordeningen en het landsbesluit, houdende algemene maatregelen goedgekeurd. Daarop zijn de landsverordeningen naar de Gouverneur gestuurd ter bekrachtiging. Medio februari staat de behandeling van de landsverordeningen geagendeerd de Staten.
THEMA D: FINANCIËLE SECTOR						
D.1	Er wordt een integrale doorlichting van de financiële sector uitgevoerd door een externe onafhankelijke partij. Op basis van de uitkomsten van deze doorlichting worden maatregelen geformuleerd om tekortkomingen te adresseren.	D.1.1	Op zo kort mogelijke termijn volledig invulling geven aan maatregelen om tekortkomingen te adresseren naar aanleiding van aanbevelingen van het IMF inzake de financiële sector van de monetaire unie Curaçao-Sint Maarten.	2. Voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen van het IMF monitoren en bijsturen waar nodig.	doorlopend	De aanbevelingen van het IMF inzake de financiële sector van de monetaire unie Curaçao - Sint Maarten, zijn door de CBCS verwerkt in een hervormingsprogramma. De uitvoering hiervan heeft voldoende voortgang.
D.2	Er wordt een integrale doorlichting van het stelsel van toezicht (wet- en regelgeving, toezichtbeleid) op de financiële markten uitgevoerd door een externe onafhankelijke partij. Op basis van de uitkomsten van deze doorlichting worden maatregelen geformuleerd om tekortkomingen te adresseren.	D.2.1	Op zo kort mogelijke termijn volledig invulling geven aan maatregelen om tekortkomingen te adresseren naar aanleiding van aanbevelingen van het IMF inzake de financiële sector van de monetaire unie Curaçao-Sint Maarten.	2. Voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen van het IMF monitoren en bijsturen waar nodig. Bij de verdere uitvoering van het hervormingsprogramma door de CBCS zullen in lijn met de aanbevelingen van het IMF de transitie naar risico-gebaseerd toezicht en de versterking van toezichthandhaving worden geprioriteerd.	doorlopend	De aanbevelingen van het IMF inzake de financiële sector van de monetaire unie Curaçao - Sint Maarten, zijn door de CBCS verwerkt in een hervormingsprogramma. De uitvoering hiervan heeft voldoende voortgang.
D.3	Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de maatschappelijke kosten van de eigen munt versus dollarisatie door een externe onafhankelijke partij. Besluit over wenselijke monetaire structuur. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek zullen de maatregelen worden bepaald en geïmplementeerd.	D.3.1	Onderzoek naar dollarisatie door IMF.	2. CBCS zal op basis van de bevindingen van het IMF-rapport over de voor- en nadelen van de dollarisatie als eerste follow-up analyseren hoe de mogelijke nadelen die samenhangen met het hebben van een eigen munt in de landencontext het beste kunnen worden ondervangen.	Eind 2022	CBCS heeft een position paper opgesteld en werkt aan een meer diepgaande analyse van hoe de mogelijke nadelen die samenhangen met het hebben van een eigen munt in de landencontext het beste kunnen worden ondervangen. Gezien de complexiteit van het vraagstuk ligt de deadline op eind 2022. Er zijn thans geen signalen dat deze niet zal worden gehaald.
D.4	Er vindt modernisering plaats van bekende tekortkomingen in wet- en regelgeving, in ieder geval invoering Depositogarantiestelsel DGS en modernisering resolutieraamwerk). Overzicht van welke wetgeving zou moeten worden aangepast, vervolgens aanpassing, besluitvorming en implementatie van de wetgeving.	D.4.1	Voortzetting plan van aanpak CBCS, ontwikkeling wetgevingskalender en afspraken met WJZ over versterking wetgevingscapaciteit.	2. Wetgevingskalender implementeren. Bij de verdere uitvoering van het hervormingsprogramma door de CBCS zullen in lijn met de aanbevelingen van het IMF zal bij de verdere uitvoering de modernisering van het resolutieraamwerk worden geprioriteerd. Daarnaast zal CBCS een roadmap	doorlopend	De aanbevelingen van het IMF inzake de financiële sector van de monetaire unie Curaçao - Sint Maarten, zijn door de CBCS verwerkt in een hervormingsprogramma. De uitvoering hiervan heeft voldoende voortgang.

				ontwikkelen voor het adresseren van de resultaten van het geplande asset quality review.		
D.5	De governance van de CBCS wordt versterkt, conform internationale best practices waaronder door het scheiden van verschillende taken binnen de CBCS.	D.5.2	Op zo kort mogelijke termijn volledig invulling geven aan maatregelen om tekortkomingen te adresseren naar aanleiding van aanbevelingen van het IMF inzake de interne organisatie van de CBCS.	1. Voortgang aanbevelingen naar aanleiding van review interne organisatie monitoren. Bij de opvolging van de aanbevelingen uit het IMF-rapport staat de absolute onafhankelijkheid van de CBCS voorop.	doorlopend	Het onderzoek van het IMF is afgerond en er wordt gewerkt aan de opvolging van de aanbevelingen.
THEMA E: ECONOMISCHE HERVORMINGEN						
E.1	Er zal een integrale analyse van het huidige arbeidsmarktbeleid, wet- en regelgeving worden uitgevoerd op basis waarvan het arbeidsmarktbeleid wordt geactualiseerd en gemoderniseerd. Maatregelen als arbeidstijdverkorting, deeltijdwerken, contracten voor bepaalde tijd, versoepelen ontslagrecht, wegnemen belemmeringen voor aannemen buitenlandse arbeidskrachten, illegale tewerkstelling en bestrijding van de jeugdwerkloosheid zullen in de analyse worden betrokken. Op basis van de analyse worden voorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.1.1	Onderzoek huidige arbeidsmarktbeleid en wet- en regelgeving.	7. Tussenrapportage onderzoek gereed	15 mei 2022	Voortgang richting oplevering van de tussenrapportage verloopt goed.
E.2	De informele economie en illegale arbeid wordt tegengegaan. Op basis van onderzoek naar de omvang van de informele economie zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.2.0	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.			
E.3	Illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten wordt tegengegaan. Er zal onderzoek worden gedaan naar illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten. Op basis van de resultaten en aanbevelingen worden voorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.3.2	Implementatieplannen voor maatregelen tegengaan illegale tewerkstelling vaststellen.	7. Gap analyse (vaststelling noodzaak aanvullend onderzoek) gereed.	1 december 2021	Deze activiteit is opgenomen in beoogd resultaat 8.
				8. Plan voor aanvullend onderzoek (inclusief gap-analyse) gereed.	15 maart 2022	De werkdruk bij het ministerie van VSA is op dit moment erg hoog door andere activiteiten onder thema E. In overleg met het ministerie van SZW en Sint Maarten is daarom besloten deze activiteit naar het najaar te verplaatsen.
				9. Agenda voor kortetermijnmaatregelen gereed, inclusief consultatie sociale partners.	15 maart 2022	Voortgang verloopt goed.

E.4	Bewerkstelligd wordt dat het stelsel van sociale zekerheid een activeringsfunctie zal hebben, met de juiste prikkels, waarbij tevens zorggedragen wordt voor adequaat sociaal vangnet. Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Bezien in samenhang met de maatregelen omtrent de hervorming van de arbeidsmarkt.	E.4.1	Onderzoek naar stelsel van sociale zekerheid.	6. Aanbestedingsproces afgerond.	2de kwartaal 2022		Voortgang verloopt goed.
E.5	Sint Maarten verhoogt de pensioengerechtigde leeftijd naar 66 (in 2025) tenzij uit onafhankelijk onderzoek blijkt dat een verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd naar 66 jaar in 2025 niet realistisch is en er alternatieve voorstellen zijn met hetzelfde budgettaire effect. Een onafhankelijk economisch instituut (aangewezen door het COHO in overleg met het land) brengt in kaart wat de structurele budgettaire effecten zijn voor de betaalbaarheid van de pensioenen en sociale zekerheid als de pensioengerechtigde leeftijd wordt verhoogd naar 66 jaar in 2025 en verder verhoogd zou worden door koppeling aan de levensverwachting en rekt de alternatieve voorstellen door. De uitkomsten worden voorgelegd aan Sint Maarten en Nederland waarna in overleg bekeken wordt hoe er invulling wordt gegeven aan de onderzoeksresultaten.	E.5.0	Dit wordt doorgeschoven naar de volgende uitvoeringsagenda.				
E.6	Ondernemerschap en het investeringsklimaat zullen worden bevorderd. Daarbij is o.a. van belang dat het vergunningstelsel wordt geoptimaliseerd, de costs of doing business worden verlaagd, en bureaucratie (red tape) wordt weggenomen. Op basis van een integrale doorlichting van (o.a.) wet- en regelgeving zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.6.1	Onderzoek (nulmeting) ondernemerschap- en investeringsklimaat.	4. Concept-rapportage gereed en aangeboden aan opdrachtgevers.	1 december 2021		De concept-rapportage is opgeleverd.
				5. Definitieve rapportage opgeleverd.	14 januari 2022		De eindrapportage is opgeleverd en medio februari wordt overleg gevoerd ten aanzien van de opvolging van de aanbevelingen.
E.7	Ontwikkelen en implementeren grondbeleid en ruimtelijk ordeningsbeleid.	E.7.1	Ontwikkelen van een roadmap met drie pijlers: 1. ruimtelijke ordening beleid; 2. erfpacht beleid; 3. wegwerken financiële achterstanden.	1. Road map gereed.	1 maart 2022		De technische assistentie voor het ontwikkelen van de roadmap is ingezet; de voortgang verloopt goed.
				2. Road map vastgesteld.	1 april 2022		Voortgang verloopt goed.

THEMA F: ZORG						
F.1	Om COVID-19 te kunnen beheersen en beheersbaar te houden worden de adviezen van het OMT Cariben (24 april 2020 en 3 juni 2020) doorgevoerd, waaronder in ieder geval de volgende maatregelen: - op peil houden beschikbare IC-capaciteit; - versterken diensten publieke gezondheid (o.a. i.v.m. bron- en contactonderzoek) - op voorraad houden van voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM); - vergoten en op peil houden testcapaciteit; - invoeren syndroom surveillance; - garanderen voldoende air-ambulance capaciteit; - Aankoop COVID vaccin en doorvoeren vaccinatieprogramma (vanaf beschikbaar zijn vaccin).	F.1.1	Doorlopend.			Sint Maarten werkt, met ondersteuning van VWS, aan het beheersen en bestrijden van de (gevolgen van) COVID-19. Dit is een doorlopende activiteit.
F.2	In het kader van doelmatigheid worden overbodige dubbelingen in het zorgaanbod van de verschillende ziekenhuizen en ander inefficiënties in kaart gebracht en teruggedrongen, middels opstellen en uitvoeren plan samenwerking regionale ziekenhuizen Caribisch gebied Koninkrijk en maken bestuurlijke afspraken, waaronder in ieder geval wordt verstaan: – reduceren van het aantal medische uitzendingen naar derde landen door uitbreiding van zorgaanbod binnen het Caribisch gebied van het Koninkrijk (top-specialistische zorg); – gezamenlijke inkoop medicatie, middelen, materialen en apparatuur; – regionaal opleiden en capaciteitsplanning van zorgpersoneel (kosten opleiding reduceren door minder opleiden in het buitenland); – rationalisering laboratoriumzorg en reductie aantal laboratoria; – medische specialisten die verzekerde zorg leveren in loondienst van ziekenhuizen (sterfhuisconstructie); – versterken samenwerking eerstelijnszorg en tweedelijnszorg; – herijken bekostigingswijze en tarieven tweedelijnszorg samen met zorgverzekeraars en Nederlandse zorgautoriteit.	F.2.1	Begin december is een seminar gehouden met alle stakeholders om openstaande punten met betrekking tot de formele oprichting van een coöperatie te adresseren – waarvan de uitkomsten bij het opstellen van deze UA nog niet bekend waren. Insteek is, het resultaat in een ministerieel vierlandenoverleg aan de gezagdragers van de landen voor te leggen.			Het seminar en het ministerieel vierlandenoverleg is gehouden. Er zijn afspraken gemaakt om te komen tot de formele oprichting van een coöperatie. Deze afspraken zullen worden meegenomen in de volgende uitvoeringsagenda('s).
F.3	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek naar de doelmatigheid (inclusief	F.3.1	Opstellen plan van aanpak met als doel het verhogen van de	3. Plan van aanpak vastgesteld.	1 december 2021	Voortgang verloopt goed, het plan van aanpak is op 23 november 2021 vastgesteld.

	bekostiging) en effectiviteit van de zorg en de uitkomsten van maatregel F.2 zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Gedacht kan worden aan herijken verzekeringspakket en invoeren van eigen betalingen.		doelmatigheid en effectiviteit van de zorg op lange termijn (General Health Insurance).	4. Aanbesteding van de opdrachten aan projectmanager, wetgevingsjurist, update financieel model afgerond.	1 maart 2022		Voortgang verloopt goed, ten tijde van het opstellen van deze UR is de verwachting dat 1 maart wordt gehaald.
		F.3.2	Opstellen plan van aanpak met als doel het verhogen van de houdbaarheid van het zorgstelsel op de korte termijn, waarbij in ieder geval wordt gekeken naar het uitvoeren van behoefteteraming zorginstellingen, efficiënte inkoop medicijnen en preventieve zorg.	2. Plan van aanpak gereed.	1 maart 2022		Voortgang verloopt goed.
				3. Plan van aanpak vastgesteld.	22 maart 2022		Voortgang verloopt goed.
				6. Wijziging ZV/OV loongrenzen van kracht.	Zo spoedig mogelijk		Voortgang verloopt goed, ten tijde van het opstellen van deze uitvoeringsrapportage was het advies van de Raad van Advies op het ontwerp Landsverordening verwerkt. Het ontwerp Landsverordening is met het nader rapport aan de Ministerraad gestuurd ter goedkeuring en doorzending aan de Gouverneur tot aanbidding aan de Staten.
THEMA G: ONDERWIJS							
G.1	Een expertgroep uit de vier landen / groep onderwijsexperts uit de vier landen voert een doorlichting uit van het gehele onderwijsbestel, met inbegrip van alle publieke en particuliere betrokken partijen, inclusief de overheid. Hierbij komen in ieder geval aan de orde: - onderwijskwaliteit, lesmethoden en -middelen; - aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt; - doorstroom tussen ko, po, vo en mbo/ho/wo (al dan niet in Europees Nederland); - doelmatigheid en doeltreffendheid van de onderwijsbekostiging, mitigeren van inefficiënties in het systeem; - versterken van de kwaliteitsverbetering door effectief toezicht door onder andere de inspecties; samenwerking onderwijs- en ontwikkelingsvoorzieningen in de regio (en eventueel Europees Nederland). Hierbij worden in elk geval de onderwijsinspecties van de vier landen betrokken. Op basis van de uitkomsten van de doorlichting worden maatregelen ontwikkeld en geïmplementeerd.	G.1.1	Doorlichting van het onderwijsbestel.	4. Tussenrapportage gereed.	december 2021		Tussenrapportage is in januari 2022 opgeleverd.
				5. Eindrapportage gereed.	juli 2022		Voortgang verloopt goed.

THEMA H: VERSTERKEN RECHTSSTAAT						
H.1	In het belang van stabiliteit van de openbare orde en veiligheid worden tot nader orde geen bezuinigingen toegepast die de operationele uitvoeringscapaciteit binnen de meest vitale sectoren van de rechtsstaat (Politie, Douane, Landsrecherche, OM, Hof, Kustwacht, gevangeniswezen en de veiligheidsdienst) beperken.	H.1.1	Doorlopend.			
H.2	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of en hoe de (fysieke en online) goksector hervormd moet worden. Doelstelling is het verhogen van de inkomsten voor de overheid. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	H.2.2	Implementatie van Plan van Aanpak	1. Actieplannen gereed (actie 2.4 Plan van Aanpak).		Inmiddels is een expert op gebied van Kansspelen aangesteld. Ondertussen is er de nodige voortgang geboekt.
				2. Wetgeving en beleid afgerond (actie 2.5 uit Plan van Aanpak).		Inmiddels is een expert op het gebied van Kansspelen aangesteld. Ondertussen is er de nodige voortgang geboekt.
H.9	Landen werken gezamenlijk toe naar een geharmoniseerd niveau van bescherming persoonsgegevens binnen het Koninkrijk middels een Rijkswet. Een plan van aanpak zal worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	H.9.1	Projectfase uitvoeren op basis van vastgesteld plan van aanpak.	4. Concept-wetsontwerp	1 juli 2022	Het concept wetsontwerp zal in het JVO van juli 2022 geagendeerd worden.
H.12	Beheer en toezicht t.a.v. het criminaliteitsfonds wordt op orde gebracht. Curaçao en Sint Maarten volgen de aanbevelingen uit de rapporten van de Raad voor de Rechtshandhaving op. Uiterlijk 1 april 2021 hebben de landen een onafhankelijke organisatie aangewezen die het fonds controleert op het opvolgen van de aanbevelingen en rapporteert of het fonds naar behoren werkt.	H.12.1	Opvolgen aanbevelingen uit de rapporten van de Raad voor de Rechtshandhaving m.b.t. het criminaliteitsfonds.	4. Vaststelling besluitvormingsdocument over inrichting Criminaliteitsfonds	1 december 2021	Het plan van aanpak bevindt zich op dit moment in de afstemmingsfase.
				5. Het beleidsplan 2023 Criminaliteitsfonds is vastgesteld.	1 april 2022	Voortgang verloopt goed.
				6. Handboek Crimefonds is vastgesteld.	1 april 2022	Voortgang verloopt goed.
				7. Financiële administratie is ingericht.	1 april 2022	Voortgang verloopt goed.
H.20	Om de detentieomstandigheden te verbeteren zal Sint Maarten in overleg met Nederland de gemaakte afspraken verbetermaatregelen uit 2018 uitvoeren en zo nodig de hiervoor benodigde middelen vrijmaken en in de begroting opnemen.	H.20.1	Realiseren verbetermaatregelen.	1. Verbetermaatregelen gerealiseerd.	31 december 2021	Deadline is in afstemming verplaatst naar 31 augustus 2022. De nieuwe deadline biedt een realistischer tijdsplan voor de afronding van de Afsprakenlijst verbetermaatregelen. Nederland en Sint Maarten zijn hierbij overeengekomen dat er de aankomende maanden vooruitgang geboekt moet worden.
H.21	Om te voldoen aan de (internationale) eisen m.b.t. detentie zal Sint Maarten voor 15 februari 2021 met Nederland UNOPS de opdracht geven tot een vooronderzoek om te komen tot een lange termijn plan voor de detentiesituatie op Sint Maarten.	H.21.1	Opzetten Trustfund en bijbehorende arrangement(s) door UNOPS, met Nederland als donor en Sint Maarten met eigen bijdrage in Trustfund.	1. Trustfund opgezet en bijbehorende arrangement(s) getekend door UNOPS, SXM en BZK.		Nederland en Sint Maarten zijn een stappenplan overeengekomen hoe te komen tot een overeenkomst met UNOPS. Vereiste voor het sluiten van overeenkomst is goedkeuring van de Landsbegroting Sint Maarten en besluitvorming over afwijking van aanbesteding t.a.v. het traject met UNOPS. In gezamenlijkheid met het ministerie van Financiën van Sint Maarten moet het ministerie van Justitie dit proces bespoedigen.

Bijlage B: Zienswijzen van de Landen op Uitvoeringsrapportage

Bijlage B.1: Zienswijze Aruba

Bijlage B.2: Zienswijze Curaçao

Bijlage B.3: Zienswijze Sint Maarten

Zienswijze

Van: het Land Aruba

Datum: 21 februari 2022

Onderwerp: zienswijze van Land Aruba op de uitvoeringsrapportage van het landspakket no. 1 2022

Inleiding:

In het jaar 2020 heeft het Land Aruba een onderlinge regeling met Nederland gesloten als voorwaarde voor het ontvangen van de nodige liquiditeitssteun in de vorm van een kortlopende lening. Dit naar aanleiding van de COVID-19 pandemie. Aruba zet zich volledig in om te voldoen aan de hervormingsmaatregelen. Dit laatste in goed overleg met COHO i.o., dat op constructieve wijze toezicht houdt op het landspakket en dit traject ondersteunt.

Bestendigheid in de breedste zin van het woord blijft het uitgangspunt voor Aruba. Hierbij is het van belang dat de gestelde hervormingen op effectieve doch zorgvuldige en verantwoorde wijze worden doorgevoerd. Dit met inachtneming van de belangen van en de gevolgen voor de Arubaanse samenleving.

Ook gedurende de afgelopen periode heeft het Arubaanse team zich met volle overtuiging ingezet voor het nakomen van de gemaakte afspraken. Het Land Aruba is deze groep gemotiveerde professionals zeer erkentelijk.

Enkele aandachtspunten die gedurende de afgelopen periode zijn geïdentificeerd worden hierna nader beschreven.

Aandachtspunten:

- **Positie uitvoeringsrapportage binnen beoordelingsproces RMR**

- In de uitvoeringsrapportage wordt duidelijk aangegeven dat de beoordeling van de voortgang geschiedt ongeacht wie de verantwoordelijke voor of uitvoerder van de gemaakte afspraken is. Land Aruba acht het van belang, gezien de uitvoeringsrapportage onderdeel vormt van het beoordelingsproces van de Rijksministerraad (RMR) bij de toekenning van liquiditeitssteun, dat het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) dit aspect bij de voorbereidingen richting de RMR benadrukt. Daarnaast is het Land van mening dat de geformuleerde kleurencodes in de rapportages aangescherpt dienen te worden om verwarring inzake de nakoming van afspraken te vermijden.

- **Capaciteit en draagkracht:**

- Land Aruba erkent dat een tekort aan capaciteit een uitdaging blijft bij de uitvoering van de hervormingsmaatregelen. Echter hangt de veranderkracht van Aruba niet alleen daarvan af. Een uitgesproken punt van zorg is de hoeveelheid en zwaarte van de hervormingen waaraan momenteel tegelijkertijd gewerkt wordt. Zo wordt er o.a. gewerkt aan het hervormen van het belastingstelsel, de arbeidsmarkt, het socialezekerheidsstelsel en de hervorming van het overheidsapparaat. Afzonderlijk bezien zijn deze maatregelen al zeer ingrijpend. Deze tegelijkertijd, versneld of vlak na elkaar doorvoeren, zonder goed zicht op het collectief effect ervan op de Arubaanse economie en samenleving, brengt juist de bestendigheid van Aruba in gevaar. Noemenswaardig is dat de hiervoor genoemde hervormingen ook in Nederland een langer traject behoeft, toen zij daar werden doorgevoerd. Bovendien zijn er door de RMR buiten het landspakket om additionele voorwaarden gesteld, zoals de tijdelijke inkorting op salarissen en de versnelde invoering van de Landsverordening Normering Topinkomens. Ook de uitvoering van die additionele voorwaarden is ingrijpend en legt extra druk op de Arubaanse samenleving. Van belang is dat de gestelde voorwaarden en hervormingen als geheel bekeken worden en dat hierin een verantwoorde en weloverwogen keuze wordt gemaakt. Een eerste stap is het recent uitgevoerde prioriteringsvoorstel door het COHO i.o. Het Land Aruba acht het van belang dat ook in andere trajecten buiten het landspakket om geprioriteerd wordt.

- **Middelen:**

- Bij de uitvoering van de verschillende hervormingen kan het COHO i.o. Aruba ondersteuning bieden. De verwachting is dan dat Aruba binnen haar eigen begroting aantoonbaar mensen en middelen, om te voldoen aan de afspraken uit het landspakket, daar tegenover zet. Dit aspect vormt momenteel een ander groot punt van zorg voor Aruba. Hoewel de insteek begrijpelijk is, dient Aruba zich ook aan de reeds gestelde begrotingsnormen te houden waarbij er vaak geen ruimte is voor het beschikbaar stellen van extra mensen en middelen. De verwachting is dan dat vaak op andere aspecten ingekort moet gaan worden, waarbij er vanuit Arubaans perspectief bezien sprake is van inperking van het beleidsterrein en verantwoordelijkheid van gekozen bestuurders.

- **Consultants:**

- Bij de uitvoering van de verschillende maatregelen wordt veelvuldig gebruik gemaakt van consultants die als opdrachtnemer deel uitmaken van de uitvoering van het landspakket. Het samenwerken met externen gaat in de regel goed, al zijn er enkele uitzonderingsgevallen. In het geval dat de werkwijze van een consultant niet aansluit op de behoefte of de tussen landen overeengekomen werkwijze, dan zou het Land in overleg met het COHO i.o. eerder willen kunnen ingrijpen.

MINISTER PRESIDENT VAN CURAÇAO

Aan: De Rijksministerraad
D.t.k.v. de Staatssecretaris van
BZK en Digitalisering
Mevr. A van Huffelen

Datum
24 februari 2022

Zaaknummer
2022/006465

Uw brief

Uw kenmerk

Onderwerp	Pagina's	Bijlagen
Zienswijze Land Curaçao op concept Uitvoeringsrapportage landspakketten Aruba, Curaçao en Sint Maarten voor de periode: 16 november 2021 – 15 februari 2022 (gedeelte Curaçao)	2	-

Geachte Raad,

Naar aanleiding van de verslaggeving in Hoofdstuk 3 en bijlage A2 van de Uitvoeringsrapportage landspakketten Aruba, Curaçao en Sint Maarten voor de periode 16 november 2021 tot en met 15 februari 2022, wenst de regering van het Land Curaçao u als volgt te informeren.

Het Land Curaçao kan zich grotendeels vinden in de uitvoeringsrapportage voor wat betreft het Landspakket Curaçao (hierna; het Landspakket). Tijdens de verslagperiode is de intensieve samenwerking tussen de Tijdelijke Werkorganisatie (TWO) en de Nationale Hervormingscommissie van de regering van Curaçao (NHC) gecontinueerd en is, naar ieders tevredenheid, goede voortgang geboekt bij de uitvoering van het Landspakket.

Echter, zoals aangegeven in de rapportage, zijn bij de uitvoering van bepaalde hervormingsprojecten enkele vertragingen opgetreden, hetgeen zowel met interne als externe factoren te maken heeft. Niettemin zijn de verantwoordelijke bewindspersonen, de NHC en de landsdiensten gecommitteerd om de uitvoering van de hervormingen in het belang van het Land op een zo goed mogelijke wijze te doen slagen en daarbij (vermijdbare) vertragingen zoveel mogelijk te voorkomen, zodat Curaçao zo snel mogelijk financieel-economisch en bestuurlijk veerkrachtiger wordt.

MINISTER PRESIDENT VAN CURAÇAO

Mede in dat kader zal gedurende het volgend kwartaal verder worden gewerkt aan de nodige capaciteitsuitbreiding binnen de ministeries waar behoefte bestaat aan beleids- en/of uitvoeringskracht om de hervormingen tijdig en zo goed mogelijk te kunnen implementeren. Voorts zullen de NHC en het COHO i.o. de voortgang gedurende het implementatietraject actief blijven monitoren en zal, daar waar nodig, tijdig bestuurlijke bijsturing plaatsvinden.

De NHC is door de regering in voldoende mate geëquipeerd om de implementatie van de volgende uitvoeringsagenda's zo goed mogelijk aan te sturen en te monitoren, teneinde de uitvoering van de hervormingsprojecten naar ieders tevredenheid te laten verlopen. Aldus zal zij, daar waar nodig, aan de regering c.q. individuele bewindspersonen aanbevelingen doen om tijdig in te kunnen spelen op eventuele knelpunten. Zodoende kan het hervormingsproces in het kader van het Landspakket te allen tijde verzekerd zijn van voldoende voortgang en kwaliteit.

Hoogachtend,

1

PRIME MINISTER OF SINT MAARTEN
Minister-President van Sint Maarten

Philipsburg, 25 februari, 2022

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
De Staatsecretaris Koninkrijksrelaties en digitalisering, mevrouw Alexandra van Huffelen,
Postbus 20011
Turfmarkt 147
2500 EA ,Den Haag
Netherland

Onderwerp: uitvoeringsrapportage november '21 – februari '22
DIV# 2202396a

Geachte mevrouw van Huffelen,

De voortgang van Sint Maarten over de periode 16 november 2021 tot en met 15 februari is positief beoordeeld. Het feit dat de beoordeling gemaakt is ongeacht wie de verantwoordelijke is voor de uitvoering van de gemaakte afspraken, weerspiegelt de harmonische samenwerking die bestaat tussen Sint Maarten en Nederland. Naast deze constructieve en productieve samenwerking zorgt met name de interne structuur die Sint Maarten hanteert voor mooie resultaten. Uiteraard kunnen hierbij de door Nederland geleverde middelen noodzakelijk voor de implementatie van de hervormingsmaatregelen niet vergeten worden.

Voor de duurzaamheid van het hervormingstraject blijft Sint Maarten het belang van een holistische aanpak benadrukken ten aanzien van capaciteitsopbouw en institutionele versterking. Tot heden is deze aanpak korte termijn en met een focus op de technische en juridische verbeteringen in wetgeving, het gebruik van moderne technieken in relatie tot financiële processen en de ontwikkeling van IT-systemen. Alhoewel deze componenten essentieel zijn voor een meer efficiënte, effectieve en transparante overheid, is tevens aandacht nodig voor andere componenten die de duurzaamheid van de hervormingen moet waarborgen.

Prime Minister / Minister-President

Government Administration Building
Post Office Box 943, Philipsburg / Squaliga road 1, Sint Maarten
(T) +721-5426058 ext. 2994

Voor deze duurzaamheid zijn met name de B-maatregelen van belang, zoals de HR, de organisatiecultuur, strategische planning en prioritering, resultaatgericht (en *evidence-based*) management en verandermanagement. Een holistische aanpak ten aanzien van capaciteitsopbouw moet op dusdanige wijze ontworpen worden, dat ambtenaren, vanuit diverse rollen en taken binnen de organisatie, niet alleen versterkt worden, maar ook dat *ownership* gecreëerd wordt ten behoeve van het gezamenlijk implementeren van maatregelen ter realisatie van de nationale visie van Sint Maarten.

Dit traject zou moeten leiden tot verbeteringen qua kennis, expertise, management (stijlen), algehele motivatie, behaalde resultaten en dus de institutionele versterking die noodzakelijk is om de strategische lange termijn doelstellingen te behalen én te waarborgen.

Ik hoop U hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Silveria E. Jacobs
Mi

Prime Minister / Minister-President

Government Administration Building
Post Office Box 943, Philipsburg / Soualiga road 1, Sint Maarten
(T) +721-5426058 ext. 2994

Bijlage C: Reactie COHO i.o. op Zienswijzen

Bijlage C.1: Reactie COHO i.o. op zienswijze Aruba

De zienswijze van Aruba op de Uitvoeringsrapportage is helder. Hieronder volgt een reactie op drie specifieke aandachtspunten die Aruba adresseert in de zienswijze.

Kleurcodes

Aruba vraagt om een aanscherping van de beschrijving van de kleurcodes om verwarring inzake nakoming van afspraken te vermijden. Op maatregelniveau wordt in de toelichting op de kleur echter waar nodig al een nadere duiding van de beoordeling gegeven. Het COHO i.o. acht de beschrijving van de kleuren zelf duidelijk en ziet geen aanleiding tot aanscherping, maar staat open voor suggesties van Arubaanse kant.

Capaciteit, draagkracht en middelen

Terecht wijst Aruba op het belang om de hervormingen in samenhang te bezien, ook gezien de impact op de samenleving. Hier is aandacht voor in de uitvoering van het landspakket. Dat dit belang zou vragen om temporisering van acties, zoals het land impliceert in de zienswijze, deelt het COHO i.o. niet. De maatregelen zijn wezenlijk voor het land, wat vraagt om zorgvuldigheid, maar zijn daarnaast ook dusdanig dringend dat deze geen uitstel dulden.

Daarin vindt het COHO i.o. de opmerking dat het landspakket vanwege het beslag op mensen en middelen een inperking zou zijn van de verantwoordelijkheid van gekozen bestuurders zorgwekkend. Het COHO i.o. veronderstelt dat het land het belang en urgentie van het landspakket deelt en daar de hoogste prioriteit aan wil geven.

Consultants

In de zienswijze uit Aruba de wens om, in het geval dat de werkwijze van een consultant niet aansluit op de behoefte of de overeengekomen werkwijze, eerder te willen kunnen ingrijpen. Wanneer de samenwerking met consultants niet goed verloopt, treedt het COHO i.o. natuurlijk graag in overleg om tot een oplossing te komen.

Bijlage C.2: Reactie COHO i.o. op zienswijze Curaçao

De zienswijze van Curaçao op de Uitvoeringsrapportage geeft geen aanleiding tot een nadere reactie van het COHO i.o..

Bijlage C.3: Reactie COHO i.o. op zienswijze Sint Maarten

Sint Maarten vraagt in haar zienswijze aandacht voor de duurzaamheid van de hervormingen. Het COHO i.o. erkent deze noodzaak en gaat graag op korte termijn in gesprek met Sint Maarten over de wijze waarop de maatregelen uit thema B in samenhang bezien dienen te worden vormgegeven, zodat deze daadwerkelijk bijdragen aan duurzame capaciteitsopbouw, institutionele versterking en een verbeterde uitvoeringskracht. Het COHO i.o. heeft het belang van eigenaarschap ten aanzien van de implementatie van de maatregelen reeds benadrukt en steunt een integrale aanpak van capaciteitsopbouw in dat verband.